ԱՐԵՒԱԾԱԳԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ ՏԻՆԻՅԷ,

՝ԻԼՄԻՅԷ, ՊԷՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ՞ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՂՐ

ՃԻԼՏ 33. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՐՏ 1, 1890. Ե՞ 9

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻԻՆՏԷՐԻՃԷ

	Սահիֆէ
Քիւչիւք խօճալար	65
Քրիստոս իչիւն Մահպուս Օլանլար	65
Հէմշինլինէ Սաղդ Օլ	66
Ֆրանսանդն Մէյլ Ո՞ Միղաճը	67
Տօնմուշ Պիր Թա՛սմ	68
Մուհարբէթաթ	69
Ի՛լանաթ	70
Շու՛ուանաթ Ը Սիյասէյէ	71
Ադճէլէբէն Ֆէյ՛ուէթը	72

ԱԻԵՏԱՐԵՐ· Հէր հաճթա Ձուռմ՛ա հրթէսի կիւնիւ նեշր օլունուր։

Մէմալիք ի Շահանէ վէ տիյար ը եճնէպիյէ իչիւն սենէյիյի պեր վճճի փեշին $1^1/_2$, վէ այրը այլդը $^3/_4$ Մեճիտիյէ, վէ պիր նիւսխեսի 30 փարա տըր։ Փօսթա իւճրեքի բաթաճըմդա 'ա՞իտ տիր։

Ղազէթայա տերմ իչիւն բաւրիւրաք վէ ապօնէ եազըլմազ, վէ փօստայա 'ա՞իտ մէվզուատ իչիւն մեքթուպ վէ ագչէ իսթանպօլտա Ամերիքայի խանընտա Մր· Հ· Ս· Պարընըմ իսմինէ կեօնտերիլմէյի տիր։

Ամերիկան Միսիոներների Շերքէթի Թարաքընտան, ՍԱՀԻՊ Ե ԻՄԹԻԱԶ, Ճ· Ք· ԿՐԻՆ։ ՄԻՒ՞ԷԼԷՖ, Հ· Ս· ՊԱՐՆԸՄ։

ՔԻԻՉԻՒՔ ԽՕՃԱԼԱՐ

(Պաւ. Տբ. Լայըն Էպէթ)

'Լօմբիւմիւղնէն էն մուհիմ աէրպէ-
բինի քիւչիւք չօճուդլարընըդ պիկէ եօյ-
բէթմէմէքճէ սայա եօյբէնէմէյիղ։ "Ալլահ
տիւնեայը պու դաւաը սեվմի քի քէն-
մի Իսան ի վահիմինի վէրմի, Թաքի ա-
նա հէր Իսան էտէն հէլաք օլմայընդ,
անճադ էպէմի հայաթա մանկը օլա։"
Իշդա սէօղիւն մա՛նասընը քէնտի պի-
բինճը օղլունըն Թէնինի դաւդրա դօյան
վէտէր դաւաը քի՞մ էյի անկլայա պի-
լիր։ Մէսէլա, "Փէտէր օղուլլարընա
չէֆդաթ էթմէյի կիւմի, Բաւդը քէնտի-
սինէն դօղդանլարընա չէֆդաթ էտեր,"
"Պիր ատէմ վալիտէնի Թարաքընտան
Թէսէլլի պուլըղը կիւմի պէն սիդէ եօյ-
լէ Թէսէլլի վէրբճէյիմ," Փըդրալարընը
անկլայա պիլմէք իչիւն վէտէր վէ վա-
լիտէ օլմալընդը։ Պիր ատէմ քէնտինի
պիր մուսիճի օղուլ վէտէրի եէրինէ
դօյուդ ատա քէնտի օղունըն հադդ թա-
բուդէն սոնրդ սէրսէրի կէղուիյինի
Թէնապյիւլ էթմէմէքճէ Միւսրիճի Օ-
ղուլ Թէնինինի լայըդը վճճ իւդրէ
անկլայամազ։ Զօճուդլարընըդ պիկէ Ալ-
լահըն մուհամմէդինին մա՛նասընը իւ-
գամ էտէն փէյղամպէրլէրը օլուդ, ան-
լէրին՝ խապէրլէրի օրնայարադ էօնու-
մու զամ այտընդլարը դափուլադուան պիկ
Ալլահըն գալմինին տէրին մահալլէրի-
նէ կիւրէրիդ։ Անլէր պէդանէն ալտըդլա-
րը չէյլէր վէ պիդիմ էօնումուզէ դօյ-
ընըդլարը էմնալ լէյ պիդի Թա՛լիմ է-
տէրլէր։ Զօճուդ հէմ չակիրա վէ հէմ
խօճա օլուդ, պիդիմ քէնտինէ էտէ
պիլէճէյիմիդ էյի խրամէթլէրի դապուլ
էտէր, վէ Ալլահըն պիդէ իհսան էյլէ-
մէյի էյի 'ամէլլէրի դապուլ էթմէ-
նէն Թարիդինի տամի պիդէ էօյրէտիր։
Սամուէլ իլէ Հէդինին նադդիյէթի դա-
բուկերիմիդին խաթրընտա օրնայը տըր։
Բադպէրն Հէդիյէ Խրիստոսէ ը ճպլըղմաթ ը
խուսուսիյէտի օրուդ, կէօյա չախտէն Հէ-
դիյէ վերէմէդ կիւդի էվվէլա Սամուէլէ
վէրուի։ Սամուէլ տամի անը միւմինն
փէյղամպէրէ Թէպդիդ էյլէտի։ Պէօյլէճէ
Ալլահ ատ՞ինա չօճուդլարընըդա Թէվ-
ճիհ ի խիթապ էտերէք անլէրէ պիր
չէյ ատը։ Անլէրին քէնտիլէրէ վէրիլէ-
նի ատրտընի տաճիլէթ վէ հաղդըդը ի-
լէ դապուլ էթմէյէրինտէն՝ պիդ պիդէ
վէրիլէն 'ամէլիյէյէրի նէ՛ վէճճլէ դա-
պուլ էթմէյի էօյրէնիրիդ։ Անլէր իւմիտ-
լի վէ մէսարը օլմալարընըլէ պիդի մէյ-
"տիյէթիմիդէն նաչի տա՞ինա Թէվ-
պիդ էթմէքտէ տիրլէր։ Զօճուդ ատա
պէտդն օրտաղ, Էտ՛նի քէօթիւ ճի-
հէթի տի չինէմէդ։ Անլէր խոնդարընըլէ
չիւպհէմիդէն տօլայը տա՞ինա պիդի
Թա՛դիր էթմէքտէ տիրլէր։ Անլէրին
'էօմրլէրինին տատէյէյի պիդիմ նէճա-
իրէէթթիյիմիդէ տա՞իմի պիր Թա՛դիր
տիր։ Անլէրին տա՞իրլէրէ իրտամէթ էթ-
մէր պադրնտա օլան հադրըդէդարը պի-
դիմ իթթէքթիդիյիմիդէ տա՞իմի պիր
Թադպիհ տիր։ Անլէրին հադիդաթը
պուբնադ պադրնտա մէրադը վէ տա-
՞ինա հէր չէյին սէպէպինի տօրտնալարը
հադիդաթըն նէ՛րէտէ վէ նէ՛ օտրադընը
պիրմէյէ դայրէթ էթմէմիդ պադրնտա
պիդէ պիր Թէչվիդ տիր։ Զօճուդլա-
րըն չիւպհէսի հադիդաթը պուբնադ
պադրնտա տա՞ինա հէրարէթլի պիր
իչդթիյադ տըր։ Պիր տէֆ՛ա պիր քի-
լիսէնին տիվարը իւղերինտէ միւբէտէմ
Թատիրէրէր ուրատընտա Քրիստոսըն չօ-
ճուդլարը պէրէքէթլէմէսինին Թատիմ-
րինի կէօրտիւմ։ Քեճ՛չէքի Թատիրը ի
մէդքիւրը իւղերինէ պադա պիրմէնիդ ի-
չինն մինպէրին տիվարը իւղերինէ Թէր-
պամ էտէ պիրսէ խտմ։ Քրիստոս օ-
Թուրմըդ օրուդ, չօճուդլար էթրաֆընա
Թօփլանմըչլար խտմ։ Իչդու Թատիրտէ
անճադ իւչ չօճուդ վար քի, անլէր
պէնիմ ֆիքրիմէ Թ՛՞սիր էթմիրլէր տիր։
Պիրի մահճուդ վէ գօրդադ օլարադ
տիրիլմիչ օրուդ եիւղինիւ Քրիստոսըն
էթէյիյլէ եօրԹմիւչ խտմ· իրինճխի
գօլընը Քրիստոսըն իւղերինէ տադամըդ
կէօղէրինէ պադմադտա խտմ· իչինն-
ճիւսիւ պիր էլինի Քրիստոսըն գօրուբ իւ-
ղերինէ գօյմըդ օրուդ, պադընը չէվիր-
միչ վէ տիկէր էլինէյէ իրադտա օրան
չօճուդլարը չադըրմադտա խտմ։ Պէօյ-
լէճէ չօճուդլարընըդ գօրդումդ վադ-
Թընտա եիւղիւմիւղիւ էթէյիյլէ եօրԹ-
մէմիդ պադընտա Քրիստոսա նա՛սըդ
սարըլմադըդը, էնդա ի մէսէրէթմէ
տահա 'ադիմ սիւրուբա նա՞իլ օրնագ
իչիւն Անըն սիմնասընա պադմադտը վէ
Քրիստոսը պուդրադըմդ վադթ կէլիպ
Անը պուդնադարը պադընտա տա՞իրլէրի
տա՛վէթ էթմէյի պիդէ էօյրէտիրլէր։
Զօճուդլարընըդը պիդէ էօյրէթտիյի
աէրպէրէտէն տօլայը Ալլահա հաճո օլ-
սուն։

ՔՐԻՍՏՈՍ ԻԶԻՒՆ ՄԱՀՊՈՒՍ ՕԼԱՆԼԱՐ

(Պաւ. Տբ. Ք. Քայըբ)

Պօղոս բէսուլ պիր գաչ նէվ իսմդա վազ՛
էտէր օրուդ, պա՛դէն «Քրիստոսըն դուրու,»
պա՛դէն «Քրիստոսըն բէսուլը» վէ պա՛դէն
տահի «գէնճիրլիգնտա օլարադ էյլիյիք էտէն»
տէյիւ քէնտինի Թէտմիյէ էտեր իտի։ Պիր
կիւն տօսԹը Ֆիլիմոնա անըն պիրտաէրլի
Օնէսիմօս հադդընտա մուխԹասար վէ լա-
Թիֆ մէ՞ալ պիր բիսալէ եազըդ, Թահրիր
էթտիյի սըրտաա պիլէյինտէ օլան դէնճիր-
լէրէ վէ քէնտինի մուհաֆազայա մէ՞մուր
օլան 'ասքէրէ պագարադ բիսալէսինի «Յի-
սուս Քրիստոս իչիւն մահպուս Պօղոս» սէր-
նամէսիյլէ պաչլատը։ Մի՞չարիւէյինն գէն-

ճիրպէնտ օլմասընըն սէպէպլի քէնտինին պէտ ալլագ տէյիլ, իլա խայրխահ պիր քիմսէ օլմասը իտի։ Էյնիսի պուլունսուղը Մէլիք Բօմանըն ճիւմլէ Իմփէրաթօրլարընան զայէթ իւլ զայէ 'ազիմ օլուպ, Յովհաննէս բէսուլըն Պաթմոս ատասընատա օլաղըը միսիլլիւ քէնտիսի տախի Յիսուսա չէհատէթ էթմէք իչիւն Թահէթ ը մահպուս սպյէթէ ալընմըշ իտի։ Պու էճլոէն մէչհուր պիր վա'իղին տէտիյի վէճհլէ, օ քէլէպճէլէրինի՝ պիր կէլինին զէվճինին քէնտինէ հէտիյէ էթտիյի պիլդազիքլերի իֆթիխար իւլէ Թագընսաղը միսիլլիւ, իֆթիխար իւլէ Թագընսաղը իտի։ Ջինճիրպէնտ օլան հալընդզ անըն զէտէլէնմիչ վիճռուաը օլուպ, անըն ճանը հուբ իտիյինտէն, Բօմա չէհրի սէքէնէսի ատասընատա քէնտինտէն տահա մէս'ուտ պիր քիմսէ պուլմագ միւմքին տէյիլ իտի։

Պէլքի պու պէնտ Ալլահըն սիւրիւսիւնտէն օլուպ տա խասԹալըդ հաքօտ իսԹիյարլըդ սէպէպլինտէն էվվէլինտէ գալմագա մէճպուր օլան քիմսէլեր էլինէ կէչճէճք տիր։ Պէնիմ քէնտի ճէմա'աԹըմ ատասընատա չօգ սէնէլէրտէն պէրու մագտս Ուլահա կիրէմէյէն պիր գաչ տինատ ՍրիսԹիյանլար պուլունուբ քի, անլէրտէն պա'զընլարը սիչարըյա չըգամայաճագ գատար իսԹիյալ, տիկէլերլի իսէ ատրալի տիրլեր։ Պէն անլերի «Բրիտտոս իչիւն մահպուսլար,» Թէամիյէ էտերիմ։ Անլերի գիյարէթ էթմէմին սէպէպի՝ պէնիմ անլերէ էտճէճյիմ էյիլիքատէն զիյատէ անլերին պանա էթտիյի էյիլիք տիր։ Անլեր պանա տազը ու Թէհամմիւլ վէ «Իսպէտի պազու»նըն գուվվէթի իւզէրինէ նէ պէլիլ վա'զլար իւրտա էտերլեր։ Զօգ տէֆ'ա իչպու խասԹալարըն եանընսաղն բատտագընընտա Աստուած ամէնիսէ ասէպլի օլմուշ տըր։ Էյի Զօսան քէնտի սիւրիւսինին հէր պիր ա'զասընը Թանըր վէ անլերտէն հէր պիրինին նէրէտէ օֆլանտըղընը պիւիր։ Ո անլերին հէր պիրինի քէնտի խամիյէ չաղըրըր։ Բրիտտոս իչիւն մահպուս օլան պու խասԹալարտան պիրի տահի չիտաէթլի բիւմաԹիղտ 'իլէՖինտէն իղՖիրտազ չէքմէքտէ օլան պիր գարը օլուպ, մէրգուսմէ եիկիրմի սէնէյտէն պէրու քիլիսէյէ կէչէմմիչ իտի տէ, Բազդ անը գիյարէթ էյլէյէրէք սեմա'վի մէնն իւլէ տօլտուրմըշ տըր։ Պա'զընմէրգուսմէյէ՝ Թէսէլլսի իչիւն Բիթտազ ը Մուգատատէտէն այէթլէր օգուտըղընմատա խասԹալըղընն իղՖիրտազընտան նահչ պուբունըշ օլան սիմատընտա մէսէրրէթ Թէպէօսիմիւ կէօրիւլիւը։ Անըն տազը ու Թէհամմիւլինի մա'զին միւ"էսիր վա'զընտա դըյատէն պէնիմ 'ատիղ վա'զլարըմ հիչ մէսագէնինտէ տիր։ Բրիտտոս իչիւն սէօյլեմէք վէ Բրիտտոս իչիւն չալըչմադ սէհիլ վէ խօշ խտ տէ, Բրիտտոս ուղրընա տազը իւլէ տաղրը սըղը, հաքօտ Ֆագիրլիք վէ հաքօտ հազարէթ չէքմէք տահա 'ալի պիր ՖիւԹուհաթ ը տինատարանէ տիր։

Մուհագէմէլու Թէչհաքտարըն քէնտի էն նէճիյզ դուլարընտան պա'զըլարընը վիճճուտ հաքօտ քէսէճէ քէօԹրիւմ էթմէսինէն սէպէպինի տա"իմա իղահ էտէմէդ իսէք տէ, չու աչիքտար տըր քի, անլերի Ֆա"իտէլի օլմագ գազվիկյէթինտէն զաթ' էթմէք իսԹէմէդ։ Պօղոսըն իսրամէթ ի 'ահճիպէսինին հիչ պիր զըսմը Բօմատա մահպուսկյէթի սէնէլերի գատար մէյլէտատ օլմամըշ տըր։ Միւչարիկյէհ զայէրինն սէրահյընտա խայը քիմսէլերի Թէվզիյէ զըլահզուզայընճայատէք էթրաֆընտա օլանզարա մէկէքիւթ Ուլլահը վա'զ էյլէտի։ Խայը միւՖեսիրլէր 'Իպրահիլէր բիսալէսինինն Պօղոս ատյիլ, իլա Ապողոս եախօտ պիր ա"իր քիմսէ եազմըշ օլաղըընը իտտի'ա էթտիքլէրինտէն, անտէն մա'տա տիկէր 13 բիտալէլէրտէն Շահնի Նէրօնըն զատատար հազտահանէ միւտիրլերինին Թահէթ ը մուհաճահզասընատա օլաղըը վազթ եազմըշ օլուպ, բէտա"իլ ի մէզգքիւբէտէն պիրի 'ինայաթ ը իլահիյէտէն տօլայը մինիսէթինի վէ մէչատզաթ էտնատընատա մէսէրրէթինի միւտիյինն օլան Ֆիլիփփիլէր բիսալէսի տիր։ Պա'զընն պիւլուլիւլերին Թէրէհհուբմ էթմէկլերի իչիւն զաֆէսլերինի էօրԹոպիւքլերի կիպի, Պօղոս տահի տիւհնեայա՝ Յիսուստա օլան իմանընը միւչ'իր պինազիր բիսալէլերինի վէրէ պիլմէք իչիւն օլ սըրատատա հազա էտիմիչ իտի։

ՀԷՄՁԻՆՍԻՆԷ ՍԱՏՐԳ ՕԼ
[պէնա ի մախատս]

7.

Հէմձինսլէրիմիզ գարչը պօրՁլու օլաղըըմըզ վէ հէր հալտ պիզըի լազըմ կէլէն պիր վազիֆէ տահա վար տըր։ Իչպու վազիֆէ հէմձինսլէրիմիզին բուհանի վէ ուխրէվի սա'ատէթ ի հալկերի հազդընատա մէրագ էթմէք տիր։ Հիչ ախրէթ մէվճուտ օլմատա պիլէ, հալընըզ Թէրազդըյաթ ը ախտազիյէ իւզէրինէ էն պէօյիւք խայր նազարըյլէ ատասմամըշ յահճատաՀէ տէ։ Պա տա ոէՆՆ զէնկինն վէ 'ալիմներէ տահա պիյատէ բի'ատէթ կէօռԹէրիր իսէք տէ, հազիգաթատա էյի քիմսէլերի անլերէ Ֆա"իզ 'ատա էտերիզ։ Փաք, ֆէտաքէտար, վաԹանփէրվէր վէ խայրխահ զեվահիը ճինա ի պէչերին էն նէճիզ ա'զասը վէ չեճերէ ի լինանկյէտէ աչըյան էն կիւզել էիչէքլեր 'ատա էտերիզ։ Իչինէ պու միսիլլիւ մէմատւէ, խատսիյէԹլերինէ մէտնի տիր քի, պա'զը լինանկալար էվվկյա սըրատընա կէչիրիլմիչլեր տիր։ 'Ազիզլերին հալընըզ սէրվէԹլերի ատյէսինատէ խայր իլէ հատա օլաճագտա քէտզ ի ինյագաթ էթմիչ խոիքլերի Թէտզկյիւն էթտէ, էլ նեվմ անկէրէ էտիլէն հիւրմէթ ու րի'այէթին էտերի պիլէ կէօռԹէրիրմէզ զանն էտերիզ։

Ֆագաթ բուհանի սէրվէԹ ու ատանա ա"իր քեաֆֆէ ի սէրվէԹ ու էմնալա Ֆա"իզ օլաղըտան պաչդա էտչատ տիրլեր։ Մատտի սէրվէԹիմիզին էպէտի օլմատաղընը 'ալէմ պիլիր։ Էճնէլի հազկաչմըշ օլան հէր ատէմ իչպու մատտի սէրվէԹ խուսուսընատա էօլմէք իւզէրէ օլան ֆէյզէսօֆ իլէ պէրատէր «Էչ ճինա ի պէչերին վալիտէ ի միւՀիմէքէսի, վալիտէմին բահմինատէն 'իւրեան չըզատըմ վէ 'իւրեան օլատրադ չիմտի սանատ 'ատէթ էտերիմ,» տէյէ պիլիր։ Էյէր մատտիյունըն իտտի'ա էթտիքլերի կիպի 'ազ քէնտի Թէրազդըսընըն տէրէճէ ի պատատընա վատըլ օլաղըընատա պիլէ հէնէ տատԹ մատտէտէն 'իպատրէթ իսէ, օլ հատտ 'ազ տատխի զեվալ պուլուր, զիրա պիլիդ 'ա"իտ օլան հէր մատտի չէյին մահվ ու զա"իլ օլաճագը տէրքիտատ տըր։ Ֆագաթ պիղ զիյատ վէ էլէքԹրիզա զատար զէվազտան միւնէզզեհ օլան բուհանի պիր ճանըն մէվճուտիյէթինէ էյնատընըզ։ Ճան ճէմ' էյլէտիյի չէյլերի կէրէք խայրը կէրէք զարարը օլատնատր մուհաճահզա էտէր։ Իմփէհան միւտաէթի նահճյէթինտէ «Մուբտար օլան եինէ մուբտար օլատն, վէ սաիհ օլան եինէ սաիհ օլատն» պույուրըլմըշ տըր, վէ մա'լումմիմիզ օլաղըը իւզէրէ, հայաթըմըզ օլ գատար զարարտզ տըր քի, եարըն ճանըմզընն մալիք օլաղըը սէրվէԹատն պաչդա էլիմիզտէ պիր չէյ զալմամասը զապիլ տիր։

Էյէր պիզ կէրչէքտէն սա"իլէրին տօսթը իսէք, անլերին բուհանի խայրընը արայահաղընմզ պէչանատան միւսԹաղնի տիր։ Տիվար տէլիճիլէրին քէնտինէն էմնալ ու էչեատընը ալըզ պիր Թարաճա կէօԹիւբմէք իւզէրէ խանէտինէ կիբրէքտէ իտիյինտէն խատչէրատար օլաղըը հալտէ, վէրտիյի զիյաֆէթին սէֆատընը սիւրմէտի իչիւն քէնտի տօսթընը օԹուրմադա դանտըրան քիմսէնին պիզ զարուրէ տիվար տէլիճիլէրին չէրիքի օլաղընա չիւտչէ էտիլիր։ Միսան իւլ հավանըն զայըզլարը պաԹըրաճագ տէրէճէտ չէտնա պիր ՖուրԹունա զուհուր էտճէճյինի կէօտԹէրմէքտէ օլաղըը պիր զէմանատա զայըզ իւլէ կէչէ ու կիւզար աբզուսընատա օլան պիր տօսթա իչպու արզուսընը էնկինէ աչըրմադզ իզնա' էթմէկնի Թավսիյէ էտէն քիմսէ զաթիլ նատը իւլէ նատա օլուհնուբ։ ԵէմՀէք վէ գայըզ իւլէ կէչէ ու կիւզար էթմէք քէնտի վազթ ու մահալլերինտէ էյի իսէլերտէ, զօնչուսընը կէրչէքտէն սէվճն քիմսէ անըն էն 'ալի խայրընը արար։ Լաքին Բիթտազ ը Մուգատատէտ լինանան քիմսէնին նազար ը Ի'Թիխազրընատա մէնահճի' ի մատտիյէ ճանըն էպէսի խէլատընա նիսպէԹէն հիչ մէտատսինտէ տիր։ Թավր ու մու'ամէլէտի իւլէ զօնչուսընա պիր ճանը օլաղըընը ունուԹտուրան քիմսէ չէյճան իւլէ միւԹէվէզիյ օլուպ, զամէլ ը ճան իւրիքատազ ը չէնի'ինտէ պիր չէրիք տիր։ Իչպու քէչատան միւբատրըմզ մէզգքիւր քիմսէնին գալվինտէ պու կիպի պիր մագտսին մէվճուտիյէթինի խա էթմէք տէյիլ տիր։ Մէրգուսմ պէտախահզընատան տէյիլ, իլա տիզգաճԹըզընընտա նահչ պու վէճհլէ մու'ամէլէտի էթմէքտէ տիր։ Կէօյա պազատէքի միտալլերատէ պիքը օլունան քիմսէլէր, տիվար տէլիճիլէր իլէ ՖուրԹունայը պիւս պիւՀիւն խաԹըլարընատան չըգարմըշլար տըր։ Պու միսիլլիւ ունուԹզանըզ պէտախահզըզ դատար Ֆէնա տէյիլ խտ տէ, ճա"իզ տէյիլ տիր։ Թավր ու հարէքէթխիղին մա'նասը տէօզ իւլէ իղահ էտիյէճէք օլատ, իչպու միւտատա'ամըզընն հազիգաճԹընը հէր քէս Թէտզիմէտէր զանն էտերիզ։ Նիյէ միւչՔիզ քիմսէլէր քէնտի մու'ամէլէլերի իւլէ «էթրաֆըմըզատա պուլունան քիմսէլերին իչպու հատյաթ ը Ֆանիատ բէՔահ ը հալ վէ սա'ատէթ ի պազ իւզէ եաչամալարընը արզուս էտէր իսէք տէ, անլերին սէմատա հէզըզմըզ պիր խազինէյէ մալիք պուլունուզ պուլունմամալարը պիղիմ վազիֆէմիզ տէյիլ տիր,» տէյէ սէրքատէ տիրլեր։ Սա"իլէրին բուհանի սա'ատէթ ի հալկերինէ մէրագ վէ արզու էթմէք վազիֆէսի պիզ զաթ քէնտիլէրին պու խուսուսատա իչմալ պուլունմադա մէյլերի սէպէպլէյէ տահա զիյատէ արԹար։ Աճ պիր քիմսէյի Թա'ամ արզուլամադա զանտըրմադա հաճէթ հօզ տըր։ Անա քէնտի աճըզընը սէՓ' էտէճէք մատտէյի նէրէտատ էլէ կէչէրէ պիլէճէյինի խատլեր վէրտիյին հալտէ, զիյատէ պիր չէյէ միւզում զալմադ։ ՍէրվէԹ խուսուսընատա տախի հալ պէօյլէ տիր։ ՍէրվէԹ խաԹիհատը իչիւն պէէվլ պիր

ՆՅՈՒԹԵՐ ՎԱ ՅԱՆԴՈՒՐԱՑՄԱՆ

ՄԱՐԴԱՐԻՏ

Ամեն ոք, որ ինչ-որ բան գրել է, գիտի, որ ամեն նոր հեղինակ ամենից առաջ ինքն իր հետ է պայքարում։ Ինքն իր հետ, որովհետև ամեն ինչ, որ գրում է, ինքն իր մասին է գր

նան խիւլհասընտան գաթ պէ գաթ միւթէ-
ճավիզ օլմազ իւզրէ թէվսի' ի արազի էյլէ-
միչ, չէօյլէ քի Զամպէղինին հուսուսընը
կէչերեք եօլ իւղերինէքի պէօյիւք պէլտէ-
լերի զապթ ու իչղալ, վէ էն նիհայէ կէօլ-
լէր մէմլէքէթինէ միւվասէլէթ էյլէմիչ տիր։
'Ագըպէթ չարպի Աֆրիղա սահիլինին էն
ա'լա մէվգի'ինէ եէրլէշմիչ տիր քի, իչպու-
մէվգի'ատէն՝ Ալմանիա միւսթէմլիքեաթ վէ
միւսթա'մէրաթ թէ"սիսի իչինատէն հէր նէ
զէման օսանըր իսէ, պիր էլի իլէ Խարթու-
մա, տիկէր էլի իլէ տաիսի Մաատակասպար
վէ Իւմիա Պուրնունա տօղանընճայա զա-
տար թէվսի' ի տա"իրէ ի մէմալիք էտէ պի-
լիր։ 'Ա,նի վագթատա Ալմանիա ենէնի կինէ-
տէ վէ չարպի վէ զարպի Աֆրիղատաա հէր-
լէշմիչ, Պէլճիգա Գօնգօ սահիլինատ մէսա-
հէ ի սաթհկէսի զայէթ վասի' պիր պէլտէ ի
'ազիմէյէ մալիք օլմուշ տըր քի, Ֆրանսըզ-
լարըն էֆքեարընճա, Պէլճիգա, Ինկիլթէրրա
հահօա Ալմանիայա էմանէթատարլըդ խըս-
մէթինի խյճա էթմէքտէ տիր։ Իթալիա
Պահր ը Ահմէր սահիլինատ հէրլէշմէքտէն
պաշգա, մու'ահէտ ի րէսմիյէ իլէ Հապէ-
շիսթան իւղերինտէ զայր ի մու'այհէն, գա-
զաթ զապիլ ի թէվսի' պիր հիմայէ տաիսի
իհրազ էյլէմիչ տիր։ Իչպու հալ Ֆրանսա
սիյասիյունընըն զայէթլէ ճանլարընը սըզ-
տըղընատան, կիւճ հալ իլէ քէնտիլէրինի
զապթ էտէ պիւկյօրլար, վէ քէնտի սէօզլէ-
րինի հիւրիւէտմէհքէլէրինատէն, հէր ֆուր-
սաթ ատուշատիւճէ թա'ճիզլէր, չէսիա ին-
թիգաալար վէ թէհտիտլէր վասրթաասրյլէ
քէնտի նուֆուզլարընը հիսս էթահրիկյօրլար
քի, պունըն նէթիճէսի մինտասէպաթ ը
թիւճճարիյէնին պիւս պիւթիւն մինտպաթի'
օլմասընտա գարար գըլտաղընատան գօր-
դուրմագտա տըր։ Ֆրանսըզ սիյասէթչինաա-
լարը Ինկիլթէրրայա Մըսըրտա խաթէսինի
կիւպլ հարէքէթէ միւսա'սաէ էթմէմէք-
տէ, վէ իչպու մէսէլէքլերինէ՝ անատն պիր
խայր կէօրմէմէկլերինէ լտպմէն տէվամ էթ-
մէքտէ տիրլեր։ Զամպէղինէ մէնաֆի'իմի-
զի միւսաֆա'ա էյլէմմիզատէն նաչի պիզի
գուրսան նամըյլէ հատ էթմէքտէ, վէ Նա-
փօլէօնըն թիճարէթ 'ահանամէհինէ խիթաա
վէրմէքլէ Թօնքինէ, Մաատակասպարա վէ
Ֆրանսըզլարա մահսուս օլան զարպի Հինտ
ատալարը լհմանլարընա կիրմիմիզի պիւս
պիւթիւն մէն' էյլէմէյի թէհտիտ էթմէքտէ
տիրլեր։ Անլեր Ալմանիայա տիչ պիլմէքտէ,
վէ Իթալիայը իհտաս էտէն գուվվէթին
անըն վիւճուտընը մէյատանատն զալտրընա
պիլէճէյինի, վէ հէր նէ զէման պիր Ֆուր-
սաթ սիւչէրսէ, քիլիսէյէ մահսուս օլան
արազիյի Ֆրանսանըն Փափայա ի'ատէ էտէ-
ճէյինի հաճիաատա իչի ատֆ'ա Իթալիայա
իհթիալ էթմէքտէ տիրլեր։

Ֆրանսանըն իչպու թավր ու մու'ամէլէ-
սի զահմէթի վէրմէքտէ, ճան սըգմագտա վէ
հաթիա պա'զէն փէք պահալըյա մալ օլ-
մագտա իսէ ատ, հատտ ը մա'րուֆընը թէ-
ճավուզ էթմէսիքճէ անա ճէվապ վէրմէյէ-
րէք կէչէրսէք էյի էտէրիզ։ Տօղրուսը հէմ
հասսաս, հէմ հարիս ի չան, հէմ ատ ահվալը
մուվազզաթա սա"իդէսիյլէ գուվվէ ի 'ազի-
մէսինէն պիր իչէ հարատատարընընը հիսս է-
տէն պիր գավմա, հա'նի Ֆրանսայա էլ ևէվմ
պուլունտուղը մէվզի' փէք թէհամմիւլ կիւ-
զար օլմալը տըր։ Էյէր պիզէ գուրսան թէս-
միյէ, վէ քեաֆֆէ ի Փարիսլիլէրին իտաի'ա-
լարը վէճճէյէ Ինկիլիզլերին մալիք օլաղզլարը
«ուղուն սիչէրի» խաթիդա էթմէք Ֆրան-
սըզլարըն գալզլէրինէ սէֆթա պախչ էտիօր
իսէ, տահա մէս'ուտ էյամ գուհուբ էտինը-
ճէյէ գատար վարընլար անլէր իչպու թէ-
սէվվիյի կէօռնէմէքտէ օլսունլար։ Ինկիլ-
թէրրա Ֆրանսատան Մըսըրտա քէնտիսինի
թա'ճիզ էթմէմէսինատէն պաշգա պիր չէյ խա-
թէմէզ։ Ֆրանսըզլարըն իտտի'ալարընըն
պի ասլ ու էսաս խոքլէրինի իստաթ էթ-
մէքտէ հիչ պիր ֆա"իտէ հօգ տըր։ Ֆրան-
սա իրատ օլունան տէվիլլերէ անճաղ հարը
պուչուգ ինանըր, վէ քէնտի իտտի'ատընըն
պիւթթանը սէմատա խաթթ ը ճէվլի իլէ հա-
զրսա պիլէ ի'թիղատընըն էսաս վէ սէպէ-
պի ի'թիղատատան նէչ"էթ էտէն մէնֆա'աթ
հա մա'րիֆէթ աէյիլ, իլլա մահզա քէյֆ օլ-
տըղընտան, հինէ քէնտինին հարը պուչուգ
ի'թիղատընա հավըչա գալըր։ Իլը մուվաֆ-
ֆագիյէթ Ֆրանսանըն պէտխուանըղընը թէնա-
զիլ էտէճէյինատէն, չէսիա վէ տիւքէնմէդ
միւճատէլէլեր իլէ անը թէկվիսա էթմէք
գահմէթինի տէյմէդ։ Տա'վամըդ հագդ իսէ,
ֆի'լյաթ իլէ միւտաֆա'ա էտէ պիլիր ի-
սէքտէ, Ֆրանսանըն մէյլ ու միղաճը հէր նէ
օլուբսա օլսուն, 'ատրատան 'ատրա անըն հա-
նընատա հաչամագա մէճպուր օլտըղըմդըղ տա-
խի քէօչէ ի խաթրատան չընգարըլմամալը տըր։
Հիչ պիր տէվլէթին մուհատպէթ վէ 'ատա-
վէթի 'ինտիմիդատ Ֆրանսանընքի գատար
էհէմմիյէթի հա"իզ օլմատըդը կիպի, պիր
տէֆ'ա Ֆրանսա իլէ 'ագա ը բատգըթա ի
իթթիֆագ էթսէք, իւչ զըմ'ա ի 'ազի-
մէտէքի, հա'նի Եվրօպա, Ամերիգա վէ Ա-
սիատաքի թէվաչ վէ էնտիչէղերիմիղատէն
զուրթուլմըչ օլուրըդ։ Ֆրանսա քէնտիսինէ
տօսթ օլան հէր պիր տէվլէթէ հալընըդ պիր
չարթ —Ալմանիայա միւչմինլիք թէգլիֆ
էթմէքտէ իսկյնատէն, չիմտիքի հալտէ պու
կիպլի պիր մուվաֆագաթըն հուսուլը պիղ-
ճէ մուհալ դաղլընատէն իսէ տէ, ագալլի
միւսթագպէլլին մէյատանա կէթիրէճէյի վա-
զը'ալաթա քէմալը սագլըէ մունթազը օ-
լա պիլիրիդ։

ՏՕՆՄՈՒԾ ՊԻՐ ԹԱ'Ա,Մ

(Տօք. Թայըբ Գէն)

Սիպէ Թուհաֆ պիր պկյագէթի նագլկյէթի
էթմէք իսթէրիսի։ Զկյագէթի մէգքիւրէ պլին-
լերճէ ակնէկլատէն պէրու հագըրլանմըշ օ-
լուպ, հէնկլմէսի իւչ սէնէ սիւրտիւ վէ անա
տա'վէթ օլունանլար քէլպլէր, զուրտլար վէ
պէօյիւք դուվվ'այըլարը իսի։ Պու նէ՞ վէճճ-
լէ վուղու՝ պուլտուս։ Շու վէճճէյէ։ Իչպու
պկյագէթի չարպի Սիպէրիանըն չէօլլերինատէ
քէչմէսէ օլունտուքի, օրատա ճէօսիմ ըրմադ-
լար չիմալի գուվվպա տօղրու ճէրէյան էտէր-
լէր։ Շիմալի գուվվպ գուրու սահրալարատան
'իսպարէթ պիր տիկար օլուպ, պլինկլրճէ միլ
մէսաֆէ եօսունլար իլէ գարիլը տըր. օրա-
տա գըզըն միկան իւչ հէրարէնին ճիվասը
ատնաք վէ պահր ը միւնճէմիսա ի չիմալինին
սահիլլերինի էպէմի պուղ գալիլար։

Իչպու պկյագէթի պունտատն իւչ նէսլ էվ-
վէլ ևէնկլմիչ տիր։ Պունտատն 90 սէնէ ազ-
տէմ՝ 1879 թարիխինատէ Կրիլինին թէչքիլ
էթտիկ գաֆկլէնին գօնտորդը Լէնտա ըրմաղը-
նըն միւնասպպէտտա պիր պալըգճը պալըգ
ավլամագտա օլուպ, մէրկում սահիլի գավ-
լայան պուղ եզըճնալարընըն արատընատա խու-
սուսի չէբլի օլան պիր եզրըն կէօրտիս։ Պու
եզրըն տիկէրլէքատէն պկյատէ եուվարլագ օ-
լուպ, անլէր գատար քէօչէլի ատկլ իտի։
Պալըգճը եզրընըն նէ՛ օլաղզընը քէչճ էտէ-
ռէտի. քէնտիսի իչիւն սըրը պիր չէյ օլուպ,
պէօյլէ օլաղզընը կէօրէրէք իհթիմալէյն գօր-
գուսընատան նաչի օլ սէմթին եապանի ա-
տէմլէրինին 'ատէթի մուճէպպինճէ տիւչիւպ
սէճատ էյլէմիչ տիր։

1799 սէնէսինին գըշը կէլմիչ օլուպ, վա-
տի' Սիպէրիա տիյարը նիւքսէճ գար իլէ
էօրթիւլմիւչ իտի։ Տկյարը մէգքիւրէնինի
իպլիսի պիր վագթ սըճագ իտկյսէ տէ, նէ՛ գա-
տար վագթ մուգատատէմ սօղուղա թէպէտ-
տիւլ էթտկյնի քիմէսէ պլինմէդ։ Եագընը
պիր գաչ այարընատա գար էրկյպկյ կինէնէ
պէթէքքար պուղ իւղերինէ իչրադ էթմէկ
պաչլատը։ Կինէնէնին զկյատատար փէրթեվլէրի
պուղը էրթմէկէ պաչլայըդ, եըզընըն թու-
հաճ չէքլինատէն կէօյա անըն ալթընատա սիհր
իլէ մէֆքրէթ պիր ճանատար մահպուս օլաը-
զընը վէ սրճագ կինէնէնին կէկկպկյ ահատի է-
րթթմէմէսինի պէքլէտկյնի թէհայյկյլ էտէ պի-
լիրսին։ Ֆագաթ եազ ևէնէ կէչտի։ Տօղուղ
այ սիւրէն տէհչէթլի զըշ պէթէքքար Եու-
գուվագ չէօլլերինի գափլատընչ օլաըզընատան,
նէ՛ պալատէ մէրկում պալըզճը վէ նէ՛ տա-
խի վահանատաչլարընատան պիր տիկէրլի օլ
մէֆքրէթ, եուվարլագ գար եըզընընըն իչինա-
տէ նէ՛ պուլունտաըզընը անկկյայամատըլար։
Իչինճիս տէֆ'ա եազ կէկկպկյ կինէնէ պուղ
եըզընընըն ճէնուպի ճինէթթինէ հէրարէթլէ
վուրատս վէ եըզընըն եանկարընատան տու
տէյլէրի տատկատագա պաչկատը։ Պուղ եը-
զընընըն օլկատատա ճէչմ պիր ֆիլ ազուս-
պընըն ուճու կէօրինկուպ, պուղ էրկոիքճէ
Սմէրկպանըն ձըմգօ նամ ֆիլի գատար եա-
խօտ անտէն տատա իրի օլան պիր ֆիլ պա-
ճաղը մէյատանա չըգտը։ Ֆիլին էթի տօնտը-
ղը վագթատա օլաըզը գատար թէչմիզ վէ թա-
զէ օլուպ, նէ՛ գատար միւտատէթ ագատմ
տօնտըղընը պլինէն եօգ տըր։ Պկյթիւն պու-
'ատրատ զարֆընատա ֆիլ թատկի'ատըն պուղ-
խանէպինատէ տատիմէն հրֆզ օլտնմդը իտի։
Մէյատանա չըգմատընատան աղ վագթ տօնկրա
քէկպլէր, գուրտլար վէ այըլար անըն պաչը-
նա թօփկատաըզար։ Պկյթիւն եազ միւտատէ-
թինատէ անըն իւղերինատէ քէչճ եէֆկկյտիր-
տիկէր իսէ տէ, զկյագֆէթէ անճագ պաչլա-
յա պկյպտիկէր։ Անլէր լաչէնին էփէչի պիր
զըտմընը փարէչէմէզատէն էվկկյլ եէնէ զըշ
պատըզ, հիչ պիր քիմսէ թարաճընատան քէ-
շիտէ օլտնմայան պու զկյագֆէթի տօղուղ տէ-
պէպինատէն միւնգաթ'ի օլտու։

Տէօրտնճիս զըշ էտատատընատա եէնէ կիւ-
նէ եըզընընը իւղերինէ վուրատտագ պուղընը
ալթընատան ֆիլին պա'զը զըտմընը տատկի
մէյատանա չըգտը իսէ տէ, իւղերինատէն պիր
տէհկկյքտիպին ֆիլին պիւթիւն պէտնէի պուղըն ալթընատան չըգտարըլտմա-
սը։ Մէճկրա լաչէ պիր գում եըզընը իւղ-
երինէ եըզըլըպ, կինատիւղ քէկպլէր, վէ կէ-
ճէ ատ օլան այը վէ գուրտլար հավկյայատագ
անը վարէչէմկյ օլմալը տըրլար։ Իչպու պի-
յաֆէթ վագթլարընըն նագկյէթի օլ քէկպ-
լէր իլէ այը վէ գուրտլարըն չիմտիքի պիւր-
ըկյեմլէրինէ գատար ըտկյայէթ օլունտըղընա
չիսպհ հօգ տըր։ Հէր նէ հալ իսէ, անլէր
Սիպէրիա էյալէթլէրինատէ պուլունա կէչէն
եապանի հայվանատատան հիչ պիրտիտկին կէօ-
նէմէտկյի պիր պկյագէթի կէօռնկպպ, իւչ
եազ միւթէմատիյէն իւղերինէ չալըչտագ
անճագ պիթիրէ պիլտիրէր։

Պուղ եըզընընը կէօրմիւչ օլան պալըզճը
անըն նէ՛ օլաըզընը էրթէկտ սէնէ անկկյայըդ
ֆիլին ազուս սիչկինի սատատը։ Մէյատանա ճո
պիր այագ ուղունկյըզընատա իչպու սէյթ ֆիլ
սիչկյէյինի հայվանըն գաֆատընատան այըր-
մագ պաալընատա իսայլըճա միւչքիլատտա օղ-
բատը իսէ տէ, էն նիհայէ քէսիպ սապթի էչ-
լի մէճիա գըյմէթինտէ սահատը։ 1804 թա-

րիվնետ, ևա'նի պուղ եզըլնըզըն պուլունմասընաան պէչ սէնէ սօնկրա պիր էհլի 'իլմի հիքմէթ Բուսիանըն փաիթախութը օյան փէյթապուրկաան պարկիր, ղըզագ վէ կէյիք իւզերինաէ իւչ պին միլ մէսաֆէ հօլճուլըզ էաերէք ֆիլի կէօրմէյէ կէլսի։ Մէֆրէթ քէմիքլերին ճիւմլէսի օրաատա մէվճուտա օ-լուպ, դապուրկալարը պիր էվ, վէ սըրթ քէմիքլերիյլէ պաճադ քէմիքլերի ճէսիմ 'ա-մուալար կիսի աուրուցօրար իսի։ Գաճաա-սը վէ կէօզլերի թասի'ի հալսէ իսիկեր, հալընըզ գուլաղլարաան պիրիսինի պիր գուրա վարէլէմիչ իսի։ 'Ա.ճէպա կէօզլերինին դա-վանամասընըն իւզերինաէն դաչ պինլերմէ սէ-նէլլեր միւրուր էթմիչ սիր։ Ուզուն սաչլա-րը ասմամուչ օյարադ պօյնունաան սարպըլ-մըչ դամըչ իսի։ Ադու սիչլեր քեսիլմիչ, պէյնի վէ էթլերի դուրումըչ իսի իսէ սէ, դաճաագ 140 օդդաատան ղկյատէ կէլսի։ Տէրիսի ուզուն թիւչ իլէ, թիւչինն ալթը տա-ֆի ղըրմըզը նիւն կիսի էօրթիւ իլէ գավլը օյուպ, պու էօրթիւ ուօղուպ հավատա ֆիլի սըճադ թուռմըչ իսի։ Տէրինին պէօյնւք ղըսմը վարէլէնմիչ իսի իսէ սէ, մա պաղի ղըսմը օ գատար աղըր իսի քի, անճադ օն քիչի կէօրթիւրէ պիլիր իսի։ Ֆիլի կէօրմէք-ճէ մէրամըյլէ փէյթապուրկաան կէլէն 'ալիմ Մր. Աատամ օյուպ, սիւմաիլէյհ ֆիլին թիւչ վէ նիւնիւնաէն 10 օդդաատան ղկյատէ թօփ-լաատ։ Ադ այըլար 'աճէլէ իլէ ֆիլի վարէ-լէսիքլերի էնճաատէ թիւչ վէ նիւնէլերի գում-լարըն իչինէ զարըչաըլմըչլար իսի։ 'Ալիմ ի սիւմաիլէյհ ֆիլին պու ճիւմլէ պագիյէլերինի իչթիրա էտիպ սանուրդ իչինէ ասլաուրթա-տու վէ Բուսիա Իմփէրաթօրունա կէօնդէր-մի։ Իմփէրաթօր հաղրէթլերի տաիսի անլէ-րի փէյթապուրկ տար իւլ ֆիլունունըմա հի-պա էյլեսի։ Ֆիլին քէլպլէր իլէ թիւքիւլէր-աէն վէ գուրպար իլէ այըլարաան պալան ղըսմը հալա օրաատա մէվճուտա պուլունուպ նէ' վագթ Բուսիայա կիսիլսէ կէօրիւլմէսի սիւմքին սիր։

Ֆիլին իչպու պուղ եզըլնը ալթընտա նէ' դատար վագթաան պէրու ասնմուչ դալը-ղընը քիսնէ պիլմէզ իսէ սէ, Սիպէրիա իչ-լիմինին ֆիլի պէչէյճէք դատար մի'թէ-սիլ օյարդը պինլերճէ սէնէլլեր եվվել ասնտար-ղը մուհադդադ սըր։ Զիրա ֆիլին նէտիյի չէյ անճադ սըճադ իպլիսճէ կէլիչէ պիլիր օյուպ, իհթիմալէն օ կիսինլերաէ քիւրէ ի ար-ղըն սա'իր ղըսմլարը քէսրէթ ի հէրարէթ-տէն նասյն գապիլ ի սիւքյա օլմաարդընաան, ժաիւուգաթ գուրթպլարտա սաքին իսիլէր։ Ցագաթ չիմաի էօնիւմիւզ 'իլմ իւլ արդըն տահա սիւչքիլ մէս'էլէյերի չըդտըղընաան, ասնմուչ թա'ամ հադրնտաա միւսաահէսէյէ կիրիչմէյէ վագթմըզ հօզ սըր։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ՀԱՃԸՆՏԱ ԱՀՎԱԼ Ը ՐՈՒՀԱՆԻՅԷ

1889 Նոյ. ասն հաֆթաարնտաա միւսաֆէ-րէթէն գատապամըզա կէլէն Մար'աչ միսիօ-նէրլերինաէն ֆադ. Մր. Մարտին վէ Պատ. Աւհաիս Պուղուրճեան պիր գաչ կիւն դալմադ գարարը իլէ թէչրիճ պուլյումըչ-լար իսի։ Պիր ադ վագթ գալմալարը վէ պա'ղը իսրամէթլեր կէօրմէլերի իչինն ֆադ. չօպանըմըզ Պատ. Սարգիս Թարաճընտան միւմաիլէյհիւմայա պիր թէքլիճ օլունմուչ, վէ իչպու թէքլիճէ ճէվապէն «ճէմա'աթտա պիր խահիչ կէօրիւր իսէք գալըրըզ» տէմէ-լերի իւզերինէ իսրամէթէ պաչլանըըմըչ սըր։ Հէր ադչամքի տու'ա մէճլիսինաէ վէ կի-րակիէ 4 տէֆ'ա օյան իսոչ իսրամէթլերէ ճէմա'աթըն խահիչ իլէ կէլմէսի, վէ եէնի եէնի օյարադ էտիլէն իպրար, տու'ա վէ գա-րարլար միւտաֆիր էֆէնտիլերի տէօրթ հաֆթա պուբատա գալմադա մէճպուր էյ-լէմիչ տիր։

Իչպու հաֆթալար զարֆընտաա հավանըն միւտա'ատէ էյլէմէսի իլէ, հէր ադչամ վա'զ վէ տու'ա մէճլիսլերինաէ վէ կիրակի կիւնիւ իսրամէթլերինաէ 5–6 եիւզ նուֆուս պուս-լունուպ, չօդ իսոչ իսրամէթլեր օլմուչ սըր-ի։ Վէ էքսէր տէֆ'ա իսրամէթ իհթիմալնտաան ասնկրա եէնի ուչանըզ քէնտինի Քրիստո-սա թէսլիմ էյլէյէնլերին գալմասը Ի'լան օ-լունտուղընտա քիլիսէէ վէ պա'զէն անըն ալթընտա օյան օտալարտա էքսէրիյէ կէնճ-լէրտէն 'իթարէթ օլմադ իւզրէ էֆէյի քիմ-սէլէր գալըզ, հալլերի իւզերինէ ուչանտըզ-լարընը տու'ա վէ գարարլարը իլէ պէչան էյլէսիլէր։ Պունտան մա'տա Պատուելիլէր մու'այէնէ վագթ ու մահալէ կիւնտէ 20–30–40 տաէմ վէ կէնճլէր իլէ գծնուչմըչլար սըր։

Պատ. Աւհաիս կիւնտուզ գարըլարտա մաիս-տուս պիր իսրամէթ կէօրիւզ, հէր իսրա-մէթտէ 250–300 գարը պուլունմըզ, վէ ան-լէր արաասընտա տաիսի էֆէյի եէնի վէ իսոչ հալլեր կէօրիւլմիւչ սիր։

Ցագիվլէթլու չօպանն իլէ պիրտաէրլէրտէն պա'զըսը պու գատարըյլէ տէ իհթիֆա էթ-մէյէրէք ախուքտան վէ էվլերի գիյարէթլէ քիլիսէյէ կէլմէյէն վէ կէլէմէյէնլերէ Ալլա-հըն քէլամընը վա'զ էյլէմիչլեր, վէ պունըն տաիսի իսայըլ մուհասէնաթը կէօրիւլմիւչ սիր։

Պու հալլեր արաասընտա (Շակիրտան ը 'Իսա) ֆըրզասընտան օյան Յովհաննէս Գա-բտա կէօզէան պուբայա կէլսի։ Ինճիլի քի-լիսէմիզին իլք չօպանը օյուպ վէ գաատապա-նըն ճէմի' ի էհալիսինէ թէ"սիր պրագըզ հիւա-նի թէվֆէճհիւլերինի գաղանան միւթէվէֆ-ֆա գազ. Պատ. Փանոս Գարա կէօզեանըն պիրտաէրի օլմադը միւնասէպէթի իլէ Փրօ-թէսթան վէ Լուտաւորչական պիրտաէլլեր-աէն էվէյլի իլթիֆաթ վէ մուհադպէթ կէօր-աիւ, վէ հօզարըտա գիչը էթահյիմիզ խըտա-մէթլերաէ հաղրը պուլունուպ 'էվլէյն հա-սիհաթ վէ տու'ալարը տինկլէսի։ Զօպա-նըմըզ խուսուսի օյարադ քէնտի իլէ կէօ-րիչտիւհունաէ ֆէրգիի պիր չէյ էթմէյէճէ-յինի պէյան իլէ էվէյի վագթ քէնտի իչինի մէյտանտա չըդտրատատը իսէ սէ, 'ապըպէթ քիլիսէտէ կիւնտահլարընը իպրար վէ թիվ-պէ իլէ տու'ա էտէն գաթթարա խիթապէն, «Պու գատար ֆիզան էթմէք, աղլայըպ մէ"-յուս օյմադ նէ՞ լազըմ։ Նտէճէք պիր չէյ վար անր էտէր իսէնիզ, հա'նի վաճֆիզ օյունուսրանըզ հէր չէյ պիլմէր. վաճֆիզ օյմատըգճա օ հալտէ 'Հօմբիւնիւզիւն նիհա-յէթինէ գատար աղլայըպ սըզլատանընզ նիհա-ճա"իտէ էթմէզ,» տէյիպ իսէլասը սաֆի վաճֆիզէ համլ էթմէսի հիչ պիր 'ապղը սէ-լիմին գապուլ էտմէյէճէյի պիր չէյ օյընը կիպի, հէր քէս տաիսի անր բէտտա էթմէք-տէ սիր։

Իրինճի տէֆ'ա օյարադ չօպանըմըզ թա-րաճքընտան պու հօզատա տէյիլ, ախէր թա-րիզլեր իլէ Ինճիլի վա'զ էթմէսի քէնտինէ իհթար օյունմըչ իսէ սէ, «Սիզ չէյթանըն մէլէքիւթիւնտէն սինիզ, սիզէ վա'զ էթմէ-լիյիմ,» տէյիս վէրտիյի ճէվապ իւզէրինէ, Պատուելի Հանընտտա օյանյարատա, «Պու սէօզ-լերէ չահիտ օյունըզ,» տէյինճէ օրատան գալգար իգլէն, միւսաիլէյհ ալէյհիսսալաթու վէ-ջու, վէ պաչգա պիր վագթտա տաիսի Պատ-ուելիյի կէօրիւզ բէսմի իպրար իլէ 'ապվ թալէպ էյլէմէսի անը պաչգա մու'ամէլէտէ պուլունմադատան տուր էյլէմիչ սիր։

Ցագաթ արատա պիր էհալի արասընտա սէօյլէսիյի ճահիլանէ վէ նատէճա սէօզլերի, վէ պիր քիլիսէ չօպանը հա ա'զատա վագթ-թիվ օլունմատըզը հալսէ, Քիթապ ը Շերի-ֆի թանըմազ, հարամազ . . . . հաֆթա Ալլահըն վարլըզընա պիլէ ինանմայան պիր մէկսանէճիտէն ֆէրգի հօզ տըր զէմինինտէքի իտա'ալարը, վէ ատէմ նէ գատար կիւնահ-քար օյուր իսէ օյունն, պու կիւն կէլիպ «Իման էթտիմ» լուզէթինի սէօյլէյէրէք վաճ-թիվ օյուր իսէ ճիւմլէ կիւնահլարը 'ապվ օյունուր, Բուհ իւլ Գուտսը ալըր տէյիս էթտիյի նասիհաթլարը, վէ վաճթիվ օյուս-նան ատէմին պա'զադալարընը վաճթիվզ էթ-մէսինէ վէրիլէն մէ"զունիյէթ վէ հէր նէ հալսէ օյուր իսէ օյունն, հէր կիրակի կիս-նիս իճրա օյունան 'Այա ի Բասլանիյէ իլ-հադ օյմասը, վէ պիր սահա նա' Բասլ, կիւնահլարընը 'ապվ էյլէ տէյիս տու'ա էթ-մէմէյէ տա"իր ալտընը էմր, վէ մէրգումընն չօպան, եսիհհադտա վէ վահհապատան իւս-թինն օյմասը իչինն վէրիլէն խապէր նա միւժտ 'ահէպա 'Ատէն պաղչէսինտէ երլա-նըն Ադամ վէ նեայա վէրտիյի խապէրտէն ֆէրգիի' մի սիր։ Կէլէճէք պէհտամիզտէ հիս-քիւմէթ ի մահալիյէնին քէնտինի արատա-ը վէ ծնդարա վէրտիյի ճէվապընա վէ վաճ-թիվ հադրնտաա չօպանընընըն չու կէչէն հաֆթալար զարֆընտաա էթտիյի միւ"էսիր պիր պաչ վա'զատա տա"իր մա'լիւմաթ վէր-մէք նիյէթինտէյիզ։ (Մ-պ'-պ-ը Վ-ը)

Հաճըն ԿՈՍՏԱՆԹԻ Ա. ԿԷՐԹՄԷՆԵԱՆ

1890, Յունվ. 1/13

ԷՐԶՐՈՒՄ ԻՆՃԻԼԻ ԷՐՄԷՆԻ ՃԷՄԱ'ԱԹԸՆՏԱ ԻՆԹԻՊԱՀ Ը ՐՈՒՀԱՆԻ

Մի-"էլիճ էֆէնտի.

Հէր սէնէ պաչընտաա պիր հաֆթա ճիւմլէ Ինճիլի քիլիսէլերէտ տու'ա ճէմ'իյէթլերի 'ադա օյունտուղը միսիլիւ, պու սէնէ պա-չընտաա չէհրիմիզ Ինճիլի քիլիսէյի տա-իի օլ 'ատէթէ իմթիսալէն իչպու տու'ա հաֆթասընը ա"իր սէնէլերտէն փէք ֆէրզ-լի պիր սուրէթտէ կէչիրտի։ Բուսի Դեհատ. 30 ա միւսաուէթ ճիւմ'ա էրթէսի ագ-չամը 'ատէթ իւզրէ սա'ատ $1^{1}/_{4}$ տէ Բասլ-պէն քէլամընը իչթիմէք իւզրէ եվնէ ճիւմլէ զարնտաաչ վէ դըզ զարնտաալար 'ի-պտաէթթանէյէ պիրիքմիչլեր իսի։ Տէյէ պիրիրիմ քի, իչպու տու'ա աղչամը չէհրի-միզ Ինճիլի ճէմա'ատը իչինն պիր «Պէնտէ-կոստէ» կիսնիս օյուս։ Վէ լինանըրըզ քի ճիւմլէ կիսնահքեարլարընն գալլինի վէ տի-լինի թահրիք էյլէյէն Բուհ իւլ Գուտս իսի։

Ցագիվլէթլու վա'իզիմիզ Պատ. Յակոբ Թաչճեան եէվմի մէգքիւրէ մախսուս ա-յէթի քէրիմէյի էսաս ը քէլամ իհթիհէտ իլէ վա'զ ու թէֆհիրլեր վէրտիքտէն սօնկ-րա, վագթ ճէմա'ատա պրագըզտատա նի-չէլերին այատա գալըզով 'ալէնէն կիսնահ-լարընը իպրար էթմէկի, տօզրուսը չայան ը թէ'աճճիւզ սիր։ Կէնճլէր կիսնահլարընը իպրար էտիպ, Բրիստոս իչինն հաչամադա վա'տլէր էտիյօրլար իսի։ Սաէմլէր տու'ա ճէմ'իյէթլերինէ պիլէ տօզրու կէլմէյիպ հօլատա բատթ կէլմիքլերի քիմսէլերէ վա'զ էթմէքտէ իտիլէր։ Պա'զըլար միւ"էսիր նուհթզլար իրատա էթմէքտէ, պաչգալար հէ-բարէթլի տու'ալար իլէ Բասլպա թէչրա-բիւպ էթմէքտէ, վէ պաչգալար քէնտիլէր իչինն ճէմա'աթըն տու'ասընը տիլէմէքտէ, վէ պա'զըլար տաիսի իլահի թէրէննիւմիւնի

'արզ էթմէքաէ խոլէը։ Իչպու տու'ա ապչամը օլ գառար թաթլը օլաու քի, կարը կէճէյէ գառար տէվամ էլէկտրքաէն ասնկրա, ճէմ'էյէթէ խոթամ վէրէլսլ։

Փաղար ապչամը եվնէ ա'ամթ 4 1/4աէ տու'այա պաչխանըլսը, վէ ֆաղիլէթլու վա'ղվնիով թախսիս օլունան քէլամ իւզէրվնէ վա'ղ վէրսիքաէն ասնկրա, նուվթգ վէ տու'ա էթմէք իւզրէ ճէմա'ամթա ֆուրսամթ վէրէլսիքաէ, կվվէլքի ապչամ օլորզը միսկվլու եվնէ թէվգէ էթմէյէնէրաէն տաճի չօգլար թէվգէյէ կէլնով, քէնտիլէրի իչուն ճանընը ֆէտա էյէյէն «Ամէլսաքճարը» չնոտիյէ զա տար լա՛րգ ի վէճն իւզրէ սէվմէմվնէ օլարզ լարընը իպրար, վէ պուռնաան պէօյլէ անըն իչուն հաչայաճագլարընը վա՛տ էթմէքաէ խոլէը։ Իչպու ճէմ'էյէթէ տաճի խոթամ վէրէլսիքաէ, ճէմա'ամթըն հիւռն ի րնզատ իպրար վէ պէօյլէճէ պէր հաֆթա տաճա ապչամլարը տու'ա ճէմ'էյէթէրէրի օլմասը իչուն գարար վէրէլսլ, վէ պէօյլէճէ պէր հաֆթա տաճի տէվամ էյէյէտի։ վէ հալէն հաֆթատա պէր գաչ տէֆ'ա տու'ա ճէմ'էյէթէրէրմվնէ օլմագտա սըր։

Իչպու ուչանըզըզ դըզ գարնատաչլար իչնիտէ տաճի օլմուշ օլուպ, տէվամ էթմէքտէ տիր։ Իչպու 1890 սէնէսի էրզրում ինճվլի ճէմա'ամթը իչուն հէնի պէր տէվր ի հայաթ օլմուշ սըր։

Շէհրնմվնէ կէօրնվէլէն իչպու ուչանըզըզն տէվամի խայըը սէմէրէլէր հուտուպէ կէթիրմէկաի իչուն ճնւմվէ Խրիսթիչան ասօթլարըմըզըն տու'ասընը թէմվհնսի էտէրվպ։

Էրզրում Կ։ Ե։ ՔԷԶԷՊԱՇԵՆԱՆ
Փետրվար 3, 1890

'ԱՅՆՔԱՊ ԽՐԻՍՔԻՅԱՆ ԿԵՆՃԼԷՐԻ ՇԻՐՔԷԹԻՆԻՆ ՍԷՆԷՎԻ ԲԱՓՕՐՔԸ

Մի՞էլիք էֆէնտի.

Շէհրնմվնէ պէօյլէ պէր չնրքէթնին մէվճուա օլարզը Ա-էոօքէրի օգուչանդարաան նիչէչէլէրնին մա'վնմվլերի սիր։ Շու կէչմվչ սէնէտէ մէզքնւր չնրքէթնինն իչ իլէ մէչղուվ օլմուշ խոկնին պէրմէք չօգլարա արզուլու վէ մնճիա օլուր իւմնսի իլէ իչպու բաւօրքմըզը զազէթա ի մնւ'թէպէրէնիզ տէրճ էթմէնիզ մնւթէմէնէա սըր։

Շնրքէթ մա'րնֆէթնլէ կէօրնվէլմուշ վէ չնրքէթ իչնին իռրա էտիլմվչ օլան խըատմէթլէր աթնսէքնլէր սիր.

Կնբաչն ընճէհթ՝լէրէ. Պու՞ թէճէմմու՝լէրնմվզ էքսէրնյա ապչամլարը օլմուշ օլուպ, պէր կնրագիտէ Ամէրնկանլըզըն էպնէոպլէրէ վէ տիկէրնտէ տաճի Քնլնսէ Թարնխնտէ Նէբրաս Շնոբհալէ, Օֆոպէնոս, Ոակէնեբան վէ Շէհէյ Յոսպէնոս կնսի մչհուր զլմաթըն թէրճէմէ ի ահվալլարը հազդընաա նուվթգլար իրատ էտիլմվչ սիր։ Պու նուվթգլար 'ուզ մուտչն էհալիյէ տաճի մախսուս օլարզընաան, հէր կնրագիտէ ապալլի պէր գաչ եվուզ նուֆուս իտանվչ իլէ հազդը պուլունուր իտի։ Պունլարաան մա'ատ իւչ տէֆ'ա խուսուսի տու'ա, վէ պէր տէֆ'ա տա 'ուզմուշ թէպզնր ի պէչարէթ իչնին ճէմ'իյէթիմվզ օլմուշ սըր։ Պէր տիկէր թէճէմմու՝իւ միուզ տէ քնւխսէկլերնմվզին պէրնտէ չօգճա օլ քնւխսէտէն օլան 'ա'զալարըմըզըն կնրագի էօյնկլերի կէնճլերէ մախսուս 'ապա էստիլն թէճէմմու՝ օլմուշ, վէ իչպու թէճէմմու՝տէ 20–25 գառար կէնճլեր հէր կնրագի հազդը պուլունմըզլար սըր։

Հաֆնա նուռնէլսըը. Պու նուվթգլար սաա, պո՞ւլսւէ 'նւէնւէր, ֆաբընճալսը վէ ճրմճնւէ կնսի միուքենէվնի' մաատէլէր հազդընաա հաֆթատա պէր քէրէ օլարագ ֆէրգնի զամ'ար թարաֆընտան իրատ էտիլմվչէր տիր։ Պունլար պաչընճա կէնճլերին մնճաֆի'ի իչնին իրատ էտիրմվչէր էտէ տէ, հէր խոթէյէնին տաճի կէչմէյէ մէ՞զունկնթի օլորզընտան, չօգլար հազդը պուլունմըզլար, վէ պու հօլտա խոթիֆատի էյէմվչլէր տիր։

Թա՛կմ ա՞ ընէրպնյէ. Պու պագատ պէրի կնտնտու, տիկէրի կէճէ մէքթէպի օլարագ Շէրքէթին իքի մէքթէպի վար խոլ։ Կէճէ մէքթէպի պաչընճա տիր հօլտա թանոլի 'իլմ էտմէյէն կէնճլեր իչնին օլուպ, կէչէնզերին սայըը 20–25 գառար օլմուշ սըր։ Կնտնտուպ մէքթէպի ֆագիր օլանլար վէ գըղլար իչնին աչընմըզ օլուպ, 40–50 գառար չօճուգլար մէզքնւր մէքթէպէ տէվամ էյէմվչէր տիր։ Հէր նէ գառար մէքթէպ Շէրքէթէ 'ա՞իտ վէ իտարէսի մէքթէպ գօմիթէսի թանընճնտա խոլ իսէ տէ, Շէրքէթին ապչէճէ մուզա'իգաընճնտան նաա չի գօմիթէ տօսթլարտան մախսուսի ի'անէլէր ալարագ իչի իչերի կէօթնւրմվչ տիր։

Զօճո-ֆէլր ա՞սաընդա օլան էչ. Պու իչ չօճուգլարըն Մուգատաէս կնտնտու տաճա միուֆիտ վէ տաճա լայըզը պէր թարզտա կէչմվչէրի խուսուսընտա էյիճէ թա'լիմ օլունմալարը իչնին թէրթիպ օլունմըչ օլուպ, սէնէ զարճնճտա պէրի չօճուգլարըն եվկերնտէ օլմագ իւզրէ իւչ այրը մաճալէտէ թէճէմմու՝իտվզ օլմուշ սըր։ Օղլան վէ զըղ օլարագ կէչէնզերին 'ատէսի վաատի հնտագ իւզրէ 200 գառար օլուպ, պունլարա Քրիսթագ ը Մուգատաէսէն վէ խաբնճէն խօչ նասնհաթ վէ նագդնյէթլէր էտիլմվչ, վէ Քրիսթագ ը Շէրնֆէն այէթլէր էզդէր էթմէրնվզվչ տիր։ Շուբատա պուբատա պօչ պօչունտա վէ պէչքի տէ մուգիրր թարիզլերտէ ատօչաճագ օլան վէքը չօգ չօճուգլարըն պու հօլտա էյի վէ խոթիֆատի չէյլէր էօյնէնմվչ խոկլէչէրնէ իւմնատվարըզ։

Ա՞ֆնթաէ օլան էչ. Պուբատա օլան իչնին պէր գըսմը հօզարատա դիգրնվն էթմվչ խոկնվզ չօճուգլար իչնին օլան իչ օլուպ, տիկէր իքի նէմ'ատն օլան իչ տաճի չու օլմուշ սըր։ Պնրի հաֆթատա իւչ կնտն ախրնկատա (clinic) կէչէնզերէ մու'այէն վագթըն կէմէնինէ պէքչէոիքչէրի պէր սըբատա վա'ղ էթմէք, վէ տիկէրի տէ խոաա թանանէտէ հաճան խոաթնատա նաախահթ էյէմէք։ Պու խըատմէթլէրի կէօրմէք իչնին մախսուսի կէնճլեր թա'նէին օլունմըչ օլուպ, անկէր պու հօլտա մէսէրրէթի մուճնպ խըատմէթլէր իռրա էյէմվչլէր տիր։ չէօյէ քի ֆէրգնի միլլէթլէտէն ապալլի իքի պինէ հազդն ֆագիր վէ սէֆնլ ճանդարտա Քէլամ Ուլլահտան վա'ղ վէ նաախահթլար էտիլմվչ տիր։ Մնւհնմաճ օլանլարըն հէմ բուհանի հէմ ճնմանի, հէմ պէմանի հէմ էպէտի էհթնյաճլարընտա խըատմէթ էթմէք նէ միուպարէք պէր իշ տիր։

Զէյթէրն ֆօֆնէսէնն էչ. Պու գօմիթէնն իչի վնյարէթ վէ նաախահթա միուհնմաճ խա նէլէրէ կնմմէք վէ կէնճլերի խըատմէթէ ա՛վէթ էթմէք օլմուշ սըր։ Սէնէ զարճնճտա պէր չօղ ֆամիլնէլարըն կէօրնվմնւշ վէ միուֆիտ նաախահթլարէ զայրըմըշ, վէ նահէ կէնճլերին բուհանի խըատմէթլերէ կէմէկլերնվզ սա՛յ էտիրմվչ խոկի մէսէրրէթի մուճնպ օլմուշ սըր։ Պունտան մա'ատ իչպու գօմիթէ չօպուպ 'խպատէթէ բագիպ օլմաան գաարն վէ էրքէքլեր արաբնճտա տաճի պէր տու'ա ճէմ'էյէթի 'ապա էթմվչ տիր քի, հէր կնրագի 30–40 ճան հազդը պուլունմըչ սըր։

Ա՛ղլոյ. Հաղրատա մէվճուա ա'զամըզըն սայըը 23 իքէն, կէչէն սէնէտէ 13 եէնի ա'զա սայըմըզա զամմ էտիրմվչ սիր։ Պու արատաա քէնտինտէն չօգ խրատմէթլէր մէ՞մուլ էթտիկնմվզ տինտաար վէ միուսթագպէլ իչնին իւմնտալ պէր ա'զամըզըն, հա'նի միուէէվֆիա Հաննէ էֆ. Մագանհաաըն պնպտէն ալընմըշ խոկնին փէք էսէֆ իլէ պնքր էտէրվզ։

Շնրքէթնին միուսագթ վէ մու'աչէրէթի իչնին իւչ տէֆ'ա մուտանէտէ ճէմ'էյէթիմվզ օլմուշ սըր քի, պէրինտէ Գօլճ կ. Բ. չնրքէթի ա'զալարը պնղմնվէ պէրվրքէտէ պուլունմըշ սըր։ Շունու տաճի պէչան էյէմէք կէրէկվզ քի, Գօլճաէ օլան չնրքէթ իչնին պա'զը չու'պէչէրնտաէ չնհրտէ օլանլար իւչ պէրվրքտէ իչէմվչ տիր։ Պու պագատ չնրքէթիմվզ մէզքնւր չնրքէթ ա'զալարընտան ալմըշ խոկի մու'ավնէթտաէն ատօլայը փէք մնճնուն օլմուշ սըր։

Շնրքէթ կէչէն սէնէյի հարըմ լնրա պօրճ իւչ պագչամըշ օլուպ, սէվինրվզ քի պէր չէկ արթըրամըշ իսէ տէ, հէմ պօրճու թէ՞տիկ էթմվչ, հէմ տէ իքի եւուզ զուբուչա հազդը պէր մէպղազ տարֆը իւչ մէքթէպէճէ օլան մէսարիֆի գափամըշ սըր։ Հալը հազդըրն ապչէճէ օլան միուգայատասը պնղճ տէ խայըը պնկան իրատ էթտիյի մա'նւմ տիր։

Պէնքի պուբատճզպտաա չունու տաճի տէ՞ք միտնասիպ օլուր քի, հէր նէ գառար պու չնրքէթ պէր գաչ սէնէլէրտաէն պէրու մէվճուա օլարագ խայըը իչ կէօրմնւշ իսէ տէ, չու կէչմվչ սէնէտէ տաճա մուտնթագամ վէ տաճա խուսուսի պէր հալտէ իչէ պաչըմըշ օլուպ, հազդը կնւճլնւքլերէ զաղմէն կէօրմնւշ խոկի իչ գաարատէ պէչան էտիլմվչ օլան տա՞իրէ վէ տէրճէճէտէ օլմուշ սըր։ Ապլահըն 'նհայէթի, կէնճ պէրատէրլէրնմվզին չէվգ վէ զայրէթի, վէ տօսթլարըմըզըն հէրատէթի տու'ատըը տայէտնտէ վագթ միուբուրի իլէ էմէքլերիմվզին Բատգատա տաճա միուտիր օլաճագընտա իւմնտատ ըզ։

Ա՛ղնթաէ Յ։ Գ։ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆ
Յունվար 30, 1890

1889 ՍԷՆԷՍԻ «ԱՒԵՏԱԲԵՐ»ԻՆԻՆ 51 ԻՆՃԻ ՆՈՒՍԽԷՍԻՆՏԷՔԻ Ի'ԼԱՆԸՆ ՃԷՎԱՊԸ

*Մէզքնւր ի'լանտաա զնքր օլունան էչքնտալ իլէ մա'րուֆ Հաճի Էֆէնտի Եարտրմեան 'Ա՛նթաղտան մուֆտարագաթընտան պէրու Սընհէվլու նամ գարնկտէ պէր միուտէթ էմր ի թա'լիմ իլէ իչթնղալ էյէմէքտէ խոկ իսէ տէ, պունտան թագրնպէն պէր սէնէ մուդաատէմ խոթի'ֆա էտէրէք, վաթանը օլան Ինճիրլի գարնկտնվնէ 'ավտէթ վէ թէ՞էհնվլ էյէմվչ, վէ եվան վէտէրի խանէվնտէ սէֆա ի խոթը իլէ իմրար ը էվգաթ էյէմէքտէ պուլունմըշ խոկնին պնվ ճնւմվէ միուգարրիզ ահըզպատրնա նիհայար էտէրվզ։

Լնդարէ Թ։ Գ։ ԹՈՊԱԳԵԱՆ
1890 Յունվար 23/4

Ի'ԼԱՆԱՔ

Սկատա պէր վուգու' պուբան տու'ա մէճլնսի էօնիս միուգաէքի Փաղար էրթէսի, էա'նի Ապաք. Մարտ 3է միուատրքի կնտնտ ա'ա'թ 6½ տա Պապզվլ Հատա 'խպատէթխանէվնտէ իճթիմա' էտվճէյնտաէն, ճնւմլէ պնրատէր վէ հէմչնրէյէր մէզքնւր պէր հազդը պուլունմասը պնվճ էթմէք նէ միուպարէք իչ տիր։

Էրզրում Կ։ ՔԵՐՈՎԲԵԱՆ
1890 Փետր. 26/14

Եարըն կէնճլերին տու'ա էէճլնսի ա'ա'թ 8½տա Ամէրնկան խանը 'խպատէթխանէվնտէ իտ'իպատ էտվճէյք սիր։

Իւսկնւատրատա Ժողովարանտա ա'ա'թ 8 տէ իտ'իպատ էտվճէյք սիր։

8 նօմէրօրը նուսախէմվնվն տէօրտնւնճնւ տահինֆէվնվն իւք սնհտունըրն 24 ինճի տաէթրըրնտա «պա'պէն» քէլիմէսի «պնւխնւն 'էօմրնւտակ պէչքի», վէ 22ճի տահթըրընտաքի «էտէր խոկ» ճնւմվէսի «էթմվչ սիր» օպտունտատը լազմ կէլտնկնտաէն, թահնհ ի քէֆնկէյք օլունուր։

ՇՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

Բուժի փեար. 17, վէ Ալաֆ. Մարա 1, 1890

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

*Կէնճ Օրլեան Տուզասը հալա Ֆրանսըդ հիւքիւմէթի թարաֆընաան սալը վէրիւմէ-միչ խէ տէ, զարիպէն սալը վէրիւլճէյի զանն օլունմադաա սըբը։ Շու դաաար վալ-քի, Հիւքիւմէթ պու պապաէ խաֆիյէն հա-բէքէթ էթմէք նիյէթինաէ օլաըղընաան, Տուզա հուաուա խարիճինէ չըդաըբըմարդ-ճա էհալիյէ պու խուաուաա պիր կէօնէ մա'լիւմաթ վէրիւմէյճէք պիր։ Մ. Ժիւլ Ֆէրրի զապէթալարաա տէրճ վէ նէչր էթ-միրաիյի պիր պէնաաէ, Տուզա փէք չա-փու-ք 'աֆիվ էաիւճէք օլուբաա, աա"իր սէր-սէրիւճէրին իչղու վազը'աաան քէսդ ի ձէ-սարէթ էաէճէքդէրինի իաաի'ա, վէ միւչա-րիւճէյին ապալի պիրինճի ճիւմհուրիյէթին նէմմ ի թ"էասիսինէ միւսաապի Յուլիա 14է դաաար թաճթ ը թէվզիֆաէ հրճդ օլունմա-սընը թաճիյէ էթմէքաէ պիր։ Փրէնա հազ-րէթէրդի նազիքաանէ մու'ամէյէ կէօմէքաէ պիր։ Միւչարիւճէյ մանդէա 'իպտաէճիա-նէսինէ կիրթմէյէ, իսթէճիյի էզդիսէյդ կէչմէյէ, լօգանճաաան հէմճէք կէթիրթ-մէյէ, ճանը իսթէճիյի քիթաապարը օգուբ մադա, մանդէա հաճիսինաէ կէզմէյէ, աօսթդարընըն վիզիթաարընը գաագուդ էթ-մէյէ մէ"զուն իսէ տէ, կէօնաէրաիյի հա-իսօա ալաըղը քհաֆիֆէ ի մէքթուպդար մանճ պէսհանէ նազըրընըն կէօգիւնաէն կէչմէք-աէ պիր։ Փօնթ ար Փարի Հաճանաաան ա-թիաէքի թէվֆիկրաիը քէչիաէ էթմիչ պիր. «Մաճաուամրիա իֆթիթիսար էաէրիա. հարէ-քէթի վազը'աաը պէնճէ մէտաար ը չէրէֆ պիր։ Մանքիւմիյէթի խայըճա հէյէճանընը մուճիպ օլմագաա սըբը։» կէօրիւնիւը քի Փօնթ ար Փարի քէնաի մաճաուամրընըն նի-յէթինէ վազրի աէյիլ իաի, դիրա միւչարի-լէյն Ինկիլթէրրայա 'ավաէթ էթմէք իւղրէ 'ալէ 'աճէլէ Նիւ Եօրգա կիաէճէյինի պէ-յան էթմիչ պիր։

—Ֆրանսանընն Տէսիզ նաա չէֆրի գուբ-պինաէ վազը' պիր քէօմիւր մա'աէնինաէ հէյէն հաֆթա մուդու' պուլան պիր վաթ-լայըչաա 42 քիլի թէլէֆ օլմուչ սըբը։ Զուս-հուբ էաէն պիր հարիգ Րուսիանընն Սինֆօ-բօիսլ նաա չէֆրինէն վազարկեաէրընը հա-զարագ իաաարաթ ը 'ապլամէյի մուճիպ օլ-մուչ սըբը։

—Փօնթ Անտրաչինին ճէնադէ ալայը կէ-չէն հաֆթա ձիւմ'ա կիւնիւ իճրա օլունս-մըչ, վէ միւթեվէֆֆա ի միւչարիվէյհէ չինճ-մէյէ զաագուդ կէրէք Աւսթրիա կէրէք Մա-ճարիսթանաա թէպա'աաան օլան պիր զա-թիա հիչ կէօսթէրիլմէմիչ օլան աագուդ ը հիւբ-մէթ վէ ըմ'այէթ կէօսթէրիլմիչ սըբը։ Պուս-տա-Փէշթաաա 'ա"իվէ ի իմիւէրաթօրի տու-իսիյինաէ պուլունաաղը ղէման սէրայ ը իմ-պէրաթօրիչաաը սաղաճայըն կիաիպ Փօնթ Անտրաչինին նա'չը իւղէրինէ պիվ զաթ պիր չէվնիկ վազ' էյլէմիչ, վէ պիր սա'աթ սիւրէն ճէնադէ այինի իճրասը հէնիկաամընը-աա իմիւէրաթօր պաչը աչըդ օլարագ տա-յադաա տուրմըչ սըբը։ Աւսթրիա վէ Մա-ճարիսթանընն մէչհուր էրզուդը սիյասէթի-նինն քհաֆիֆէսի իվէ սիւֆէրաա ի էճնէպիյէ տաիսի տաիսիվ օլսըղը հալտէ, ճէնադէ ալա-յընաա թէմամ 100,000 նուֆուս հազըր պուլունմըչ սըբը։

Փօնթ Անտրաչինին հօլիւմինէ սէպէպ օլան 'իվէթ չիր ի փինէչ նէվինաէն պիր 'իվ-էթ օլուպ, վէֆաթընաան պիր աղ վաղթ էվվէվ չէքմիյի էյէմ ու էզիյէթդէր զայէթ մէ"խուֆ իսթիյէր։ Միւչարիվէյհինն զէվճէսի իվէ էքի օղլը վէ պիր էվվի զըղը պէր հայաթ սըբըար։ Անվէրինն ախզ էյէսիքդէրի խայըր թա'զիյէ թէվէկրաֆնամէյէրինն էն խայիսա-նէ օլանդարընա Իմփէրաթօր Վիլհէլմ իվէ փրինս Պիսմարդ թարաֆընաան քէչիաէ օ-լունանդար սաաի սաաիվ սիր, դիրա Իմփէ-րաթօր Ֆրանսուա Ժօզէֆի Փօնթ Պայա-թըն նասիհաթընա իթթիլա'ընն 1870 սինէ-սի մուհարիպէսինաէ Ֆրանսայա իմթիհադ էթմէքաէնն վազ կէչիրինն Փօնթ Անտրաչի իսի։ Քհաֆֆէ ի զաղէթալար Սավօյիա –Ալմանիա իթթիֆաղընը Փօնթ Անտրաչի-նինն էն պէօյիւք էսէր ի մուվաֆֆաղիյէթի 'ատա էթմէքաէ սիրդը։ Հէմ լչղու էսէ-բինաէն հէմ սէ հիւան ի միւսահէպէթ ճի-հէթինճէ օլան իսթի'ատա վէ զապիսիյէթինա-էն ռօյալը միւչարիվէյհ կէրէք Ավսթրիա վէ կէրէք Մաճարիսթանաա էհալինին զա-յէթդէ հիւան ի թէվէճճիւհինէ նա"իլ օլմուչ իսի։ Սընդաոպո միւթեվէֆֆա Փօնթին թէր-ճէմէ ի հալընաան պահս էթմիյի սըրատա Մաճարիսթան հիւքիւմէթինին Պուստա–Փէշ-թաան Տէպրիսինէ ֆիրար էթմէքաէն ռօնկրա միւչարիվէյհ 1848սէ քէնտինին մահասուի էչխսի սըֆէթիյէ Զաթ ը Շահ-հանէ նէզդինէ կէօնաէրմէսինի զէքր էթ-մէքաէ սիր։ Զաթ ը հազրէթ ի Շէհրիյարի-նին Մաճար միւվէֆֆէրինի վիհինա գա-պինէսինէ թէսլիմաէն իմթինա' էթմէսի Թիւրքիանըն էզմինէ ի միւթ"էախիրէսի թարիխինաէ էն մուճիպ ի չէրէֆ հաահսէ-լէրաէն պիրի սիր։ Պու էօյլէ պիր վաղը'ա սըբը քի, Մաճարիսար աէվէթէ ու իդպալա վէ մուխթարիյէթի իաարէյէ նա"իլ օլարգլարը պու կիալի պիր զէմանաա պիրէ անը ասլա ունութմամըչլար սըբը։

—Փարիս էհալիսի իմթիհանպարը նէսիս ու իպթալ օլունմըչ օլան Պուլանժիսթի մէս'ուլարը թէքրար իմթիհանագ էթմէքդէ, հիւքիւմէթին քէնտիլէրինն էվվէլքի իմթի-հանպարընը ֆէսխ էթմէյէ գալգըչմասընա-ան ասլայը կիւճէնմիչ խիքմէթէրինի իսպաթ էյէմիչլեր սիր։ Հիւքիւմէթ քէնտինին կէօսթէրմիյի սէպաթ վէ մէթանէթի իլէ էհալիյի միւթ"էասիր գըլըգ 'ապղընէթ Պուլանժիսթիէրի մաղլուդ էաէճէյի մէ"մու-լինաէ իակսէ տէ, պու խուսուսաա հանըլ-մըչ սըբը։ Կէրչի հիւքիւմէթ թարաֆտար-լարը իչղու իքինճի իմթիհանագաա քէնտի նամզէդալէրինի քէմալ ը ասդգամէյէ սէչմիչ-լեր իսէ տէ, Պուլանժիսթիէր պէօյիւք էք-սէրիյէթիէրէ անդերի մաղլուդ էյէմիչլեր սիր։ Հիւքիւմէթին էնինաէն իմթիհանագ օլունմըչ մէս'ուլարըն իմթիհանպարընը թէքրար ֆէսխ ու իպթալ էթմէք կիալի պիփէրվա մու'ամէյէաէ պուլունաճաղը միւհիմմէյ տէյիլ սիր։

—Պէրլինին նիմ բէամի զաղէթալարընաան պիրինին պէյանընաա նազարէն, Ալմանիա աէվէյէի 'ամէյէ թապրիրընըն իսլահ ը հալ-էրինէ տա"իր Իմփէրաթօր թարաֆընաան 'ատաը թէքլիֆ օլունան զօնֆէրանսընն մու-վաֆֆագ օլաճաղընաա զանա'աֆ հասըլ էյէ-միչ սիր։ Ինկիլթէրրա, Ավսթրիա, Ֆրան-սա, Իթալիա, Պէլճիգա, Իսպիչէրա, Ֆինլ-անդիա վէ Իսվէճ աէվէյէթէրի Ալմանիա թա-րաֆընաան վուդու' պուլան տա'վէյի գա-պուլ էյլէմիչլեր սիր։ Րուսիա վէ Միւթ-թէֆիաէ ի Ամերիկա աէվէյէթէրի զօնֆէ-րանսա իչթիրաք էյլէմէյճէյէքլեր սիր։

—Ինկիլթէրրա իլէ Միւթթէֆիաէ ի Ամէ-րիկա աէվէյէթէրի արասընաա մուճրիմիյ-նէն ի'ասէ վէ թէսլիմինէ սա"իր 'ադա օ-լունաճաղ ևէնի պիր մու'ահէտէ վաչինկ-թընաա թահթ ը թէվզիֆաէ պէրաբեր ա'նան մէճլիսի թարաֆընաան թասդիգ օ-լունմըչ սըբը։ Շիմալիյէ զաագար պիր թա-զըմ մուճրիմիյն կիւրուհընըն թէվզիֆի, վէ 'ա"իա օլաըղըրը հիւքիւմէթէրէ ի'ասէսիլ մու'ահէտաթ ը մէվճուտաէ պիրը օլունմասըդընաան, անդերին ճէզասան գուբ-թուլմազ իչխն պիր մէմլէքէթաէն սիյէ-րինէ ֆիրար էթմէքդէրի քհաֆի իսի։ Շիմ-մալիյէ զաագար պիր մու'ահէտէ ի ճէհաճիս-նին 'ադա էսիրմէյէնինէ Իրլանտալըլարըն պու կիալի պիր մու'ահէտէնին Իրլանտասա Ինկլիզ հիւքիւմէթինէ մուզավէմէթ էթմիք-աէն ասնակրա սիյանէթի ի նէֆս իչխն Ամէ-րիկայա ֆիրար էաէն սիյասի միւճրիմէրէ սաաի չիմմուլի օլուբ տէյիս օլան զօրգու-լարը սէպէպ օլմուչ սըբը։

—Պունսան պիր զաչ կիւն ազաէմ փա-րիսաէ պիր սիչէնճի խիլաֆ ը նիզամ օլա-րագ պիր քիւիսէ զաագուբընաա սիչէնճէ-սինաէն տօլայը սաիզ ու կիրլիֆթ օլունաաս։ Տիչէնճինին իւսթիւ պաչը վէֆ քիւլի իսի իսէ տէ, փօլիս մէ"մուրը մէրգումը քէչֆ ու մու'այինէ էյէսիքաէ իւսթիւնաէ 14,000 ֆրանգը միւթեճավիզ գըմէթաէ նուֆուս վէ թահվիլաթ պուլմըչ սըբը։ Տիչէնճի ալ-թը այ մահպուսիյէթ իլէ 5 սինէ փարիս-աէն թարա ու թէպ'իա օլունմադաա մահ-քում օլմուչ սըբը։

—Ավսթրիա Բայհչթակ մէճլիսինէ մահ-սուս ինթիխապաթ Փէտր. 20յէ միւսաորէֆ փէնճչէնպէ կիւնիւ իճրա օլունմըչ սըբը։ Իրլինճի ակֆ'ա իճրա օլունաճադ ինթիխա-պաթ իճրա օլունմասըդընաա ինթիխապաթըն թամամ նէթիճէսի մա'լիւմ օլամադ, դիրա իւչ եվէզ ասզասան եէսի ինթիխապաթաան ադագլի 146սընըն գուբ'ադարը եէնիսաէն քէ-չիաէ օլունաճադ սըբը։ Ֆադաթ մուդաա-սէմա էքսէրիյէթի թէչքիլ էսիպ սէ հիւքիւ-մէթ թարաֆտարը օլան ֆըրգադարընն պու-սէֆ'ա ադագլիյէթաէ դաամաճադարը չիմսի-սէն պէսինի օլսըղընաան, Փրէնս Պիս-մարգըն եէնի պիր ֆըրգադար հէյ"էթլի թէչ-քիլ էթմէսի լազըմիսէն սիր։ Գաթօլիք ֆըրգասը հանկի թարաֆ իլէ պիրլէչէճէք օլուբ իսէ, օլ թարաֆ էքսէրիյէթի գադա-նաճադընաան, ֆըրգա ի մէղքիւրե ըմ"իսի հէր վիհանօրսի թէքլիֆ էաէճէյի չէրա-"իլի գադուլ էթմէսինէ հիւքիւմէթէ մու'ահէնէթաէ պուլունմայաճադ սըբը։ Ին-թիխապաթըն սիյէր պիր նէֆթիճէսի իչխի-րաքիյատն ֆըրգասընաա մէնսուուլ օլանդարըն կէչէն սէնէքլինաէն զիյադաէ ինթիխապ օ-լունաճադարը սըբը։ Պէրլին, Փարիսին Պու-լանժէ թարաֆտարը օլմասընաան զիյադաէ իչխիրաքիյատն թարաֆտարը օլսըղը կիալի, Համպուրկ, Լայփցիկ վէ սա"իր չէհրէրէր տաիսի իչխիրաքիյատն մէս'ուլար ինթի-խապ էյլէմիչլեր սիր։ Պէրլին էհալիսի էլ հէյմ անճագ զիյադ մէս'ուս ինթիխապընաա մէ"զուն իսէ տէ, էյէր նուֆուսընաա կէօրէ մէս'ուս ինթիխապ էաէճէք օլսա, չէհր ի մէղքիւրըն նիզամէն 16 մէս'ուս ինթիխապ էթմէյէ հազըր օլաճադ սըբը։

—Նայէ Ֆըյէ Փէնճինին իտաի'ասընճա, Րուսիա Պուլղարիսթանըն մէսարիֆաթ ը իչղալիյէսինի թաղէպ էթմէքդէ Պուլղարիս-

թանտաքի հալը հալերը թանըմըշ ուբը։ Ռուսիա Պուլղարիսթան հիւքիւմէթինին իսթիդրաղ 'ապա էթմէյէ հալդը օլմաուղը-նը ի'լան էթմէք, պու ալէ՞ա իսկ, հիւքիւմէթի ի մէդքիւրէնին մէմլէքէթի նամընա թէ՞սիյաթ ը տուդունա օլան հալդընը թա-նըմազլէ դուբարդը տուդազա քէնտիսի տիւչմիւչ տիր։ Պուլղարլար իչդու իսու-սուսան տօլայը մէմնուն օլաալար սէզա ուբը։

—Ամիսէքի թէլէկրաֆ Նիւ Եօրքտան ալաղ օլունմըշ ուբը։ Փրէզօֆ գուբալինտէ վալը' պիր ազտաին եղզըլմասընտան տօ-լայը վիզէնալուբկ չէհրի սու իչինտէ դալ-մըշ, վէ էնալիտէն փէք ազ քիչի թախթա ի ճան էտէ պիլմիյէրէ տիր։ Նուֆուս վէ էմ-վալճա զայ'աթ վէք չօգ ուբը։ Էվվէլքի կիւ-նիւ ալաղ օլունան պիր թէլէկրաֆթա 40 քիչինին թախթա ի ճանա միւչէսսէր օլուբդ-լարը պէյան էալիմիչ իսէ տէ, իչդու թէ-լէկրաֆըն չէքիլմէսի զէմանընտա սէլ վի-քէնդուբկա ևէթիչմէմիչ իտի։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պանգ ը 'Օսմանկինին էն էմէքտար մէ՞-մուլարընտան օլան Սըր Ֆրէտէրիդ Սմայթ կէչէն ձիւմ'ա էրթէսի կիւնիւ ախամազդ Պանդպատա վէֆթէ էթմիչ տիր։ Պանդպանըն թարիխ ի թէ՞սիսի օլան 1856 սէնէսինտէն պէրու միւմանիլէյհ Պանդպա իսըմէթինտէ պուլունմըշ ուբը։ Սըր Ֆրէտէրիդ Սմայթ Իսթանպոլպա մուդիմ օլուպ տա Ինկիլիզ սէֆարէթխանէսի հալսա գոնսոլոսխանէսին-նէ պիր կէօնէ մէրպուրիյէթի օլմայան Ինկիլիզլէր իչինտէ սիլահչօրլըդ բիւթիլէսի-նէ նա՞իլ օլան հէկիգաթէ զաթ իտի։

—Նիւտաուէնտիկար վիլայէթի վալի ի ճէվտէթ Մահմուտ Ճէլալէտտինին վաչա Մու-տանիա իլէ Պուրսա արասընտա օլան եօ-լուն թա'միրլի իլէ հէնի հօլլարըն էմր ի ին-չասը իչինն թէտապիր ի լաղըմէյի իթթի-խաղ էյլէմիչ տիր։ Սէնայի' ի տախիլկէնին բէվաճատան տիւչմէլէրինին էսապագ ը մու-ճիպէսինի վէ անլէրին թէրվիճ վէ թէրագ-դըսը իչինն նէ կիսի վաըթլարըն իթթի-խաղը լաղըմ կէլէճէյինի թահդիդ էթմէք իւզրէ, վալի ի միւչարիւկէյ էրպապ ը սէ-նա'աթատան պիր գոմիթէ թէչքիլ էթմիչ տիր։

—Փաթէնթ նիղամնամէ ի ճէվտիսինին մէվգի'ի թահդիդ ու իճրայա վազ' օլունմասը իչինն տահա պիր թագըմ միւչքիլա-թըն պէր թարաֆ էտիլմէսի լաղըմ կէլտի-կինտէն, հէնի սէնէ ի մալիյէյէ մահսուս օ-լան թէմէթթիւ' վէրգիսի թարհ ու թէվ-զի' օլունաճագ տըր։

—Զէյթունի իլէ հէմձիվար մահալլէրտէ գըզ վէ սօղուդ քէմալը չիտտէթլէ իճրա ի հիւքմ էթմէքտէ իսթիյէր։ Շէհրտէն պիր աղ ուզագ օլան պիր մահալտէ պիր էրմէ-նի թէրզինին ճէվճա ի պէրուհը պուլունուպ տօնմըշ օլարդը անկլաչըլմըշ ուբը։ Էսկիսի-տէն վարիա օլան իսպէրլէրտէն օրտա տաին դըշ վէ սօղուդըն հիւքմ սիւրտիւճիւ անկլաչըլմամագտա ուբը։

—Ռուսիա հիւքիւմէթի Ալմանիա տէվ-լէթինին Սօֆիատաքի ճէնէրալ գոնսոլոսը Պարօն տը Վակէզինասյմ մա'րիֆէթիյլէ Պուլ-ղարիսթան հիւքիւմէթինատէն իչդալ մէտա-րիֆի թաղմինաթընը ըէտմէն թալէպ էյլէ-միչ տիր։ Սէնէվի պիլա ֆա՞իզ 2,100,000 ֆրանգ օլան իչդու թաղմինաթ ադէնսի 1886 սէնէսինատէն պէրու էօտէնիլմէմիչ տիր։ Պուլղարիսթան հիւքիւմէթի միլլի պանդպայա տէր հալ 3,600,000 դա՞իմէ բուտ-լի վէրմէսինէ մէ՞զունկէթի ի'թա էթմիչ տիր քի, իչդու մէպլաղ թաղրիպէն 9,000,000 ֆրանգա միւսավի տիր։ Քէզալիք Ռուսիա Պուլղարիսթանա վէրիլմէն էալինա վէ մու-հիմմաթ ը հարպկէյէ պէտէ թախմինէն 372,988 դա՞իմէ բուտլի տահա թալէպ էյ-լէմիչ, վէ Պուլղարիսթան հիւքիւմէթի թահ-ղիգաթ ը լաղըմինին իճրասընտան սոնգրա իչդու մէպլաղըն տահի թէ՞սիյէսինէ հա-ղըր խոխինի պէյան էյլէմիչ տիր։

—Գոսօվա վիլայէթի տախիլինտէ վէ Փրիչթինէ դուբալինտէ վազը' Գասիօղլը-տէն ալընան էսէֆէնկիղ պիր խապէրէ նա-զարէն, Սիւլէյման նամ պիր Թիւրքին ա-խօրընտան աթէչ զուհուր էտէրէք պիր չիֆթ էօքիւզ, պէչ լինէք վէ պիր թապըմ զօյուն վէ քէչիլէրի թէլէֆ էյլէմիչ տիր։ Աթէչ ախօրատան խանէյէ սիրայէթլէ ֆիւրա-րա զատիր օլմազտան մէրդումմ Սիւլէյմա-նըն զէվճէսի, իչի օղլը վէ իչի կէնճ զըզը հէրարէթխանէն պունտաղող թէլէֆ օլմուչլար ուբը։ Մէրդումըն պէօյիւք զըզը իչդու-վազը'անըն զարա խապէրինի ալընմա միւ-թէ՞ասիրէն վէֆթաթ էյլէմիչ տիր։

—Կէչէն հաֆթա Իզմիր գուբալինտէ վա-զը' Գավազը նամ մահալտէ պիր զաօբդա զուհուրլէ խաասարաթ ը սա՞իրէյի մուճիպ օլաբդատան պաչգա 1,000 զէյթունն աղաճը-նըն տէվրիլմէյէրինի մուճիպ օլմուչ ուբը։

Մէմալիք ի Շահանէնին 'ումմուր ը թիւճ-ճարիյէսինին թէրվիճինէ մէտար օլան մու-հիմմ պիր թէտապիր պա Իրատէ ի Սէնիյէ թաատիգ օլունմըշ, հա'նի Մէմալիք ի Շա-հանէ տախիլինտէ պիր խակէյէտէն տիկէր խակէյէյէ նազը օլունան էչհատան կիւմրիւք ըէտմի իլէ թրանսիթ վէ իհրաճաթ ըէտմ-լէրինին իղղատը հազդրնտա պու քէրրէ Իրատէ ի Փաախչանի չէրէֆխաատը օլմուչ ուբը։ Իթթիխաղ օլունան իչդու 'ադիլանէ թէտապիր սայէսինտէ թիճարէթի սէքթէտար էտէն պիր մասրաֆըն մէչտանտան գալգ-մասընտան պաչգա էչէտ սանճաղլարընըն պիրէր պիրէր թէֆթիչ ու մու'այէնէկի էա-նատընտա թէղթիրէտէ պիքը օլունմայան էչհանըն նարիսլարընըն թա'մինէյլէ ըէտմ ի կիւմրիւչիւն ալողը քիւլֆէթի տախի պէր թարաֆ օլմուչ ուբը։

—Թիւրք զաղէթալարընըն պէյանընտա նա-զարէն, էրէյլի դուբալինտէ քա՞ին Գօղ-լու նամ մահալտն քէօմիւր մա'ատինինտէ Փեար. 13տէ պիր վախթայըչ վուգու' պու-լուպ 16 քիչի թէլէֆ վէ իսպիլ քիմսէյէր մէճբուռ օլմուչլար ուբը։ Մէճբուհլարըն քեաֆֆէյի էրէյլի իսատնա իսոնէսինէ նազը օլունմըշլար ուբը։

—Իթալիա վէլի ի 'ահալը քէնտինին չար-պա օլան սէյէահաթը միւթաասիվիրէսինէ պաչլամագ իւզրէ Փեար. 20տէ Պրինտիզի-տէ վափօրա բաքիալ օլմըշ ուբը։ Միւչարի-լէյհ կէչէն ճիւմ'ա էրթէսի կիւնիւ Սթի-նայա մուվասէլէթի էտիպ, Գրալ Եօրկինին միւսաֆիրլի սըֆթէթիյլէ օրտաա պիր գաչ կիւն էյլէնճէյը իսի։ Սէլանիքտէ մուդիմ Իթալիա գոնսոլոսը վալի փաչայա միւչա-րիւեֆ վէլի ի 'ահալն Մարթ սէքիզտէ չէհր ի մէգդիւրլ մուվասէլէթի էտէճէյինի խա-պէր վէրմիչ տիր։ Տիւգ տը Նաիլրընըն Պէյ-ղրատ վէ Պուքրէշի զիյարէթի էթմէքտէն սոնգրա Ռուսճուգ վէ Վարնա թարիխլէյէ Մարթ 25տէ Իսթանպոլա վասըլ, վէ Զաթ ը հազրէթի ի փաախչահինին միւսաֆիրլի օլա-ճաղը մէ՞մուլ վէ մունթաղըր ուբը։

—Տէր ի սա'աաէթ իլէ Վարնա վէ Պուր-կաղ արասընտա վափօր իչլէթմէք իւզրէ պիր Պուլկար գումիսանտասը թէչէքքիւլ էթմիչ, վէ հիւքիւմէթի թարաֆընտան սէ-նէլլի եիւղ պինն ֆրանգ ալմագ սուբէթիյլէ մազհար ը մու'ամէնէթի օլմուչ ուբը։ Րիվա-յէթէ նազարէն, մէդքիւր գումիսանտա 3 վափօր իչթիրա էթմէք իւզրէ պիր քիչ, Լէ-վանի Հէյըէ պունըն հանկիզը պիր թէատիր օլորդընը, վէ տէր 'էօհտէ օլունան թէչէպ-պիւսիւն մուվաֆֆագիյէթի չիմտիքի թի-ճարէթի ուսուլընտա մութասըդ վափօրլարըն գուլյանընըլմասընտա միւթէվազդի իսոխին-տէն, հէնի վափօրլարըն հաիրլմասը լազըմ կէլտիկինի իտա'ա էթմէքտէ տիր։

—Սրբենոպէրն պէյանընտա նազարէն, Մը-սըրտա արագի իչթիրա, Իսքէնտէրիյէ վէ Փօրթ Սա'իտին սէրվիճի վէ մա'մուրիյէթին-նի թէզվիտա, վէ Սուզ ը Մուգատաէտատ պիր տէմիր հօղու ինչա էթմէք մազսատիյլէ Ա-մէրիկա սէրմայէտարանընտան միւրէքքէպ պիր հէյ՞էթ ի սաղրագիյէ թէչէքքիւլ էյլէ-միչ տիր։ Սուզ ը Մուգատաէտատ հաիրլմա-ճագ տէմիր հօղու Հէկպրօն, Երուսաղէմ, Երիհա վէ Նազարէթտէն կէչէրէք Շամա գատար միւմթէա օլաճագ ուբը։

1889 սէնէսի զարիճնտա Տէր ի Սա'ա-տէթատ 70 հարիգ վուգու' պուլուսպ, 14իւ Պէյօղլու, 12սի Ղալաթա, 23իւ Իսթանպօլ, 5ի Պօղազ իչի, 12սի Իւսկիւտար, 3իւ Գա-ղը քէօյ վէ պիրիսի Աատալարատա վուգու'ա կէլմիչ տիր։

—Փազար էրթէսի կիւնիւ հայտուտար Շարգի Րումէլի տախիլինտէ քա՞ին Թըրնօ-վա Սէմէնդի մէվգիճի ճիվալըընտա վէճինտա-տան կէլմէքտէ օլան'տէմիր հօղունը գազազէ-տէ էթմէք գատաընտա պուլունմըշլար ուբը։ Հօղուն չըզուպլարընըն վիրտա վէ լէվհալարը Թամամ պիր քէօփրիւ գուբալինտէ սէօքիւլմիւշ օլագընընտան, իչդու ֆի'իլի ճինայէթքեա-րանէյի իրթիքապագ էտէն հայտուտարըն տէ-միր հօղու գաֆթարընըն 18 ադագ հիւքմէք օլան սէտտէն աչագը տիւչէրէք պիրտա պիրտ-Թիւն փարէլէնէճէյի մէ՞մուրընտա խոխք-լէրի անկլաչըլմագտա ուբը։ Պէրիքմէք վէր-սէն տէմիր հօղու լօգոմօթիվի քէմալ ը սէ-լամէթլէ մէվգի' ի մէդքիւրտէն միւրուր էյ-լէմիչ, վէ կէրչի վակօնլարտան պա'զընը հօղուտան չըզմըշլար իսէ տէ, անճագ պիր քիմսէ խաֆիվի սուրէթտէ լինճնմիչ տիր։ Պօչ պիր 'արապա փարէլէնմիչ, վէ օլ կէճէ հավա զայէթլէ սօղուդ օլարդընտան, հօլ-ճուվար իլգինճի մէվգիֆտէն պիր իսթատա գաֆթարը կէլինճէյէ գատար իչդու 'արա-պանըն փարչալարընը հաղըպ ըսընմըշլար ուբը։ Հօղճուլարտան պիրըն հաղորդը պիր մէքթուպտա գուբթուբմալարը սայլի միւ'-ձիվէ նէմ'լինտէն պիր չէյ օլմուչ խոխինի պէյան էյլէմիչ տիր։ Պունտան պիր գաչ հաֆթա մուգատաէտի տէմիր հօղու գաֆթա-րընը պիր գազայա օղրաթմագ իչլէն 'այնի մէվգի'տէ պիր ճէհտ տահա վուգու' պուլ-մըշ ուբը։

ԱԴԶԷԼԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹՐ
Մարտ 1/18, 1890
Էս. ու. [գուփ. քէղմէշ] 49 34 | Ր. Տ. հօլ. սէհմ. 73 75
Թասֆիյէ ի Տիպ. Գայմ. 10 20 | Իսթիգր. Տախ. 45 36
ԱԴԶԻ ՖԻՅԱԹՐ, վրա Օսմ. 100 դրչտան

Մէճիտիյէ	108 25	փօղ	90
Մէճթուղէ	101	Նափօղէօն	87 24
Պէչիկ	103 20	Գրիմից	51 10
Ամբուըգ	103 20	Լիրա Ինկլիզ	110 10

Մանէթ գաիմէ 8 36

ԻՄԹԱՆՊՕՂՏԱ.
Ա. ՅԱԿՈՐ ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹԹԱՍԱՍԸՆՏԱ ԹԱՊ' ՕՂՈՒՆՄԸՇ ՏԸՐ
Ֆինճանճըյար եօզուղը, Ամերիգան խան